

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti: zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga št. 150
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Tihi ocean

Prijateljstvo med Anglijo in Japon-
sko je spadalo cele generacije med te-
melje angleške zunanje politike. Tudi
med svetovno vojno se je japonska bo-
rila na strani Anglije. Še dolga leta
po vojni je ostalo to prijateljstvo ne-
okrnjeno. Velik del zasluge ali krivde,
kakor se pač vzame, da Društvo narod-
ov ni bolj odločno nastopilo pri pr-
vih posegih Japoncev po kitajskem
ozemlju, gre na rovaš Angležev. V naj-
novejšem času se je to razmerje bi-
stveno spremenilo. Ni se samo ohlad-
ilo, temveč se preobrnilo v vedno ostrej-
še nasprotje, tako da danes v Angliji
že prav resno računajo z možnostjo
oboroženega konflikta z Japoncem.

Viden znak tega spremenjenega na-
ziranja je bila nedavno zaključena vo-
jaška konferenca v Singapuru, kjer so
se zbrali vodilni predstavniki britan-
ske in francoske oborožene sile na
Daljnem vzhodu. Še pred par leti so
v Angliji srdito debatirali o tem, ali
naj se Singapur sploh uvrsti. Celopred-
stavnik vlade in vojaških krogov so
bili mnenja, da to ni nujno potrebno.
Ko pa se je Japonska popolnoma od-
dvojila od Anglije in začela čedalje
bolj posegati v domeno njenih živ-
ljenjskih interesov, je prav kmalu pre-
vladalo spoznanje, da je treba to pre-
važno luko na pragu v Pacifik opre-
miti z vsem potrebnim, tako da bo na
njej zastava Velike Britanije kljubov-
ala vsem neprivikam.

Utrditvev Singapura je sedaj konča-
na. V uvodu omenjena vojaška konfe-
renca, izzvana pač predvsem po izred-
ni zaostritvi kitajskega konflikta, je
lahko že razpravljala o tem, kako naj
se iz Singapura kot osrčja organizira
uspešna vojaška obramba ob vsem Ti-
hem oceanu. Japonska politika zadnjih
let, zlasti pa najnovejša kriza v Tien-
cinu, je Angleže temeljito poučila, da
njihov optimizem, ki je računal s sta-
rimi zvezami tudi na Daljnem vzhodu
ni bil utemeljen, enako kakor ni
bil utemeljen v evropski politiki. Če
velja danes po vsem svetu, da sila več
zaleže ko ideja, velja to še prav po-
sebnost v Orientu, kjer imajo ljudje in
narodi respekt samo pred dejansko
močjo. Prav za prav je presenetljivo,
da so začeli Angleži izvajati praktične
posledice iz tega spoznanja šele sedaj,
ko pa imajo vendar že stoletja opravka
z Orientom v vseh njegovih po-
dročjih.

Države ob Tišem oceanu so z neza-
upanjem gledale na naraščajočo moč
Japonske že od rusko-japonske vojne
dalje. Zato niso odobravale Japoncem
prijazne politike Londona. Posebno
močno se je nerazpoloženje napram tej
politiki stopnjevalo v teku povojne do-
be, ko so se zlasti v britanskih domi-
nionih Avstraliji in Novi Zelandiji pri-
toževali, da zaman opozarjajo na ra-
stjočo japonsko nevarnost. To je bilo v
dobi borbe za utrditvev Singapura in
zoper njo. Zagovorniki utrditvev, politiki
in državniki obeh imenovanih dominio-
nov so opozarjali, kako se je moč Ja-
ponske silno stopnjevala, odkar je bila
odrinila Ruse nazaj za mandžurske me-
je, pa odkar tudi Nemčija nima aktivne
vloge v vzhodnoazijskih zadevah ter se
je začela tudi Amerika umikati iz za-
padnega Tihega oceana, ona ista Ame-
rika, o kateri so še v zadnjih letih pred
svetovno vojno verovali, da bo končno
sprejela odločilno borbo z Japonci za
prevlado nad Tišim oceanom.

Kar tri vesile so tako nehale pred-
stavljati resno oviro japonskim ekspan-
zivnim prizadevanjem. Razmerje si se
je toliko spremenilo, da so v južnem
delu Pacifika začeli resno računati z
možnostjo japonske ekspanzije proti ju-
gu. V dobi, ko so se v Londonu na vso
moč branili utrjevalnih del za Singapur,
je bilo mogoče opazovati v obeh britan-
skih dominionih južnega Pacifika jako
neugodno kritiko britanske imperialne
skupnosti. Imenovana dominiona sta se
čutila razočarana in ne dovolj upošteva-
na, češ, ako imperij ne bi ščitil v enaki
in dovolj učinkoviti meri vseh svojih
členov, si s tem izpodkopava temelje
svoje obstoja.

Kdo bi si bil takrat mislil, da se bo
situacija tako hitro prevrgla. Danes ob-
čutijo v Avstraliji in Novi Zelandiji za-
doščenje, ko prihajajo Jobove vesti iz
Tiencina in Svatovala ter drugih kitajskih
pristaniških mest, kjer so izpostavljeni
britanski podaniki hujšim šikanam ne-
go pripadniki drugih narodnosti. Ne-
razumljiva japonska politika, ki ima še
ne dovolj pojasnjene motive pri svoji
taktiki, je najboljši zaveznik obeh do-
minionov, ki jima sedaj ne bo težko pre-
pričati Londona o potrebi še večje obor-
ožitve tudi na Tišem oceanu. Japonska
agresivnost je že sedaj dosegla, da se
je povezanost britanske imperije ob
Pacifiku silno stopnjevala.

Velika Britanija pa ima sedaj priliko,
da ojači hkrati sodelovanje z drugimi
silami, ki so življenjsko zainteresirane
na Tišem oceanu. Tu je Nizozemska s
svojim velikim kolonialnim imperijem
na Malajskem otočju, ki se je čutila
prav tako razočarana, ko se je Anglija

MOSKVA NAČELA NOVA VPRAŠANJA

Še vedno ni nikakih izgledov, da bi bila pogajanja med Anglijo in Rusijo v kratkem času uspešno zaključena — V čem prav za prav obstojajo ovire, ne pove nikdo

London, 5. julija. z. Počasni tok pogaj-
anj v Moskvi vzbuja sedaj tudi v Londonu
mnogo komentarjev. Na zadnjem sestanku
v Moskvi so zastopniki Rusije znova načeli
ves problem jamstev in so se tako očitno
pojavele nove težkoče, ki pa se ne nanašajo
več na baltičske države. Glede baltičskih držav
je sporazum dosežen. Po verodostojnih
informacijah so sedaj Rusi sprožili vpra-
šanje, kaj naj se zgodi, ako se v eni izmed
držav z jamstvom pojavi kak pokret za
priključitev k Nemčiji. V tem pogledu za-
hteva Moskva izvestna jamstva. S tem pa
je sprožen problem, na katerega Anglija
in Francija ne bi mogli zlepa pristati. Ru-
sija zahteva na ta način mnogo daleko-
sežnejša jamstva kakor pa sta jih Anglija
in Francija pripravljali dati.

Pariz, 5. julija. z. Tudi v pariških kro-
gih so dokaj začuden nad novimi zahte-
vami Moskve. Prvotno poročilo francoske
poslanika Naggyara v Moskvi o zad-
njem razgovoru z Molotovom se je glasilo
mnogo ugodneje. Nota ruske vlade pa
ugotavlja, da Moskva ne bi mogla pristati
na jamstvo za Švico in Holandijo, ker ti
dve državi dosedaj še nista priznali sovjet-
skega režima in tudi nimata z Moskvo di-
plomatskih odnosov. V pariških krogih
smatrajo, da gre pri vsem zgolj za novo
taktično potezo Moskve, da bi izsilila od
Francije in Anglije še nadaljnje koncesije.

Pertinax razpravlja o raznih modalite-
tah, ki bi bile možne ter naglašja, da otvar-
jajo zahteve Moskve razne nove probleme,
ki bodo nujno dovedli do podaljšanja
pogajanj. Zdi se tudi, da čaka Moskva na
preosnovno angleške vlade. V Parizu sma-
trajo, da bi bila preosnova pod pritiskom
Moskve dokaj nenavadna in v gotovem
pogledu tudi nevarna. Zaradi tega se v pa-
riških krogih sedaj zavzemajo za to, da bi
se pogajanja z Moskvo omejila na najeno-
stavnejšo osnovo in da bi se sklenila traj-
na zveza na sličen način, kakor sta to sto-
rili Italija in Nemčija. S tem bi same po
sebi odpadle vse nadaljnje ruske zahteve
in tudi objava vseh neodobnosti čemur se
Pariz in London protivita zaradi notranje-
političnega razpoloženja onih držav, za ka-
tere naj bi pogodba določila jamstva, pa
tudi zaradi tega, ker bi mogla nemška pro-
paganda te podrobnosti izkoristiti v svo-
je namene.

Ugibanja o novih težkočah

Anglija želi baje rusko jamstvo za Nizozemsko in Švico, na kar pa Rusija noče pristati

Pariz, 5. julija. AA. (Havas) Odgovor
Molotova na francosko-angleške predloge
vsebuje gotove protipredloge. Ne gre torej
za definitivni odgovor in se bodo pogaja-
nja med Anglijo, Francijo in Rusijo še
nadaljevala. Zdi se, da se sovjetska nota
tiče vprašanja francosko-angleških garancij
baltičskim državam ter ruskih garancij
Belgiji, Švici in Nizozemski. Kakor je
znano, je Zdanov napisal v »Pravdi« z dne
29. junija članek, v katerem se sprašuje,
zakaj Francija in Anglija zahtevata od Ru-
sije garancije za male države kakor sta
Nizozemska in Švica, ki niti nista v diplo-
matskih odnosih z Rusijo, ne da bi za-
htevali mnenje teh držav, medtem ko okle-
vata pristati na garancije baltičskim držav-
am samo zato, ker one nasprotujejo
sovjetskimi garancijam. V gotovih krogih
smatrajo, da bi Anglija mogoče pristala
na garancije baltičskim državam, ako bi
Rusija pristala na garancije Nizozemski
in Švici. Krojijo pa glasovi, da bodo Rusi
načeli vprašanje diplomatskih odnosov med
Rusijo na eni ter Švico in Nizozemsko
na drugi strani. V teh krogih se sma-
tra, da bodo Rusi zahtevali vzajemno po-
moč, ki naj bi bila v primeru ako bi bila
ogrožena neodvisnost kake države, ki se
nahaja v sistemu garancij, obvezna in brez
omejitve.

London, 5. julija. AA. (Havas) Agencija
Press Associated poroča, da vsebuje več-
rajšnji sovjetski odgovor sprejetje novih
francosko-angleških predlogov glede ga-
rancij baltičskim državam, istočasno pa no-
ve točke glede garancij za druge države,
za katere sta Francija in Anglija že spre-
jeli garancije in katerih neodvisnost sma-
trata za zelo važno. »Press Associated«
dodaja, da se bodo o novih vprašanjih,
v kolikor je točno, da se je pokazal napre-
dek, pogajanja nadaljevala.

London, 5. julija. AA. (Reuter) V da-
našnjih člankih diplomatskih urednikov
velikih londonskih listov prevladuje mi-
šljenje, da bo treba pri pogajanjih v Mos-
kvi odstraniti še dosti znanih težav. Li-
sti poudarjajo, da je Velika Britanija
pristala na jamstvo neodvisnosti treh bal-
tiških držav, vendar pa je kot protiuslugo
zahtevala sovjetsko jamstvo za Nizozemsko
in Švico. »Times« pravijo med drugim: Ni
treba spravljati v sistem jamstev nobene
države proti njeni volji. Po našem mnenju
ne bi smeli več oteževati pogajanj, temveč
bi bilo treba podpisati sporazum ki bi
obsegal vse, na kar so vsi trije pogodbeni-
ki že pristali. Treba je imeti pred očmi
dejstvo, da trojna zveza med Veliko Bri-
tanijo, Francijo in Rusijo dejansko že ob-
stoji, ker imata na eni strani Francija in
Rusija pravo vojaško zvezo, na drugi stra-
ni pa sta Velika Britanija in Francija med
seboj zvezani z zelo vidnimi obvezami. Po
vsem tem bi francoska in angleška diplo-
macija lahko pričrli baltičske države, da
bi mogle le ta trojni sporazum velikih
sil najbolje služiti koristim baltičskih držav.

London, 5. julija. AA. (Havas) Agencija
Press Associated poroča, da vsebuje več-
rajšnji sovjetski odgovor sprejetje novih
francosko-angleških predlogov glede ga-
rancij baltičskim državam, istočasno pa no-
ve točke glede garancij za druge države,
za katere sta Francija in Anglija že spre-
jeli garancije in katerih neodvisnost sma-
trata za zelo važno. »Press Associated«
dodaja, da se bodo o novih vprašanjih,
v kolikor je točno, da se je pokazal napre-
dek, pogajanja nadaljevala.

London, 5. julija. w. Angleška vlada je
imela danes dopoldne nad dve in pol ure
trajajočo sejo, na kateri so razpravljali
o pogajanjih v Moskvi. Ker niso prišli do
nobenega zaključka, se je seja zvečer v
spodnji zbornici nadaljevala. Splošno pri-
čakujejo, da bo angleška vlada še nočjo
odposlala svojim zastopnikom v Moskvi
nova navodila. Vsekakor računajo s tem,
da se bodo pogajanja v Moskvi zaradi no-
vih ruskih zahtev znova zavlekla.

Izjave Chamberlaina v spodnji zbornici

London, 5. julija. AA. (Reuter) Na da-
našnji seji spodnje zbornice so poslanci
zahtevali od predsednika vlade Chamber-
laina pojasnila glede napredka v pogaja-
njih s sovjetsko vlado. Chamberlain je
odgovoril, da je lord Halifax včeraj pre-
jel odgovor sovjetske vlade, ki se sedaj
proučuje, obenem pa trajajo še posveti s
francosko vlado. Na vprašanje laburistič-
nega poslanca Daltona, ali so točna spo-
ročila tiska, da izvira ena izmed težav iz
novih predlogov, ki jih je stavila angleška
vlada, je Chamberlain odgovoril: Mislim,
da ni primerno preračunavati podrobnosti
glede razlik, ki se še preučujejo. A prav
tako bi bilo napačno misliti, da prihajajo
težave samo od ene strani. Na vprašanje
poslanca Adamsa, ali morda že ni prekas-
no, da bi v Moskvo odšel kak odgovorni
angleški minister, je Chamberlain odklo-
nil odgovor.

Neki laburistični poslanec je stavil vpra-
šanje, ali se je angleška vlada posveto-
vala z belgijsko, francosko in japonsko
vlado v zvezi z nemško zahtevo po kolo-
nijah, ki se sedaj nahajajo pod upravo
ali mandatom imenovanih vlad. Državni
podtajnik Butler je odgovoril, da o tem
vprašanju v zadnjem času ni bilo nobenih
posvetov z vladami tujih držav. Stališče
francoske vlade pa sta ob več prilikah po-
jasnila predsednik francoske vlade in
francoski zunanji minister Zlaisti v svojih
izjavah 26. januarja in 7. februarja. Sta-
lišče belgijske vlade je očitno belgijski
ministrski predsednik 2. novembra Koli-
ker je lordu Halifaxu znano, je dejal But-
ler, tudi japonska vlada v zadnjem času
ni dala nobene izjave o svojem stališču
do tega vprašanja.

tiških držav, vendar pa je kot protiuslugo
zahtevala sovjetsko jamstvo za Nizozemsko
in Švico. »Times« pravijo med drugim: Ni
treba spravljati v sistem jamstev nobene
države proti njeni volji. Po našem mnenju
ne bi smeli več oteževati pogajanj, temveč
bi bilo treba podpisati sporazum ki bi
obsegal vse, na kar so vsi trije pogodbeni-
ki že pristali. Treba je imeti pred očmi
dejstvo, da trojna zveza med Veliko Bri-
tanijo, Francijo in Rusijo dejansko že ob-
stoji, ker imata na eni strani Francija in
Rusija pravo vojaško zvezo, na drugi stra-
ni pa sta Velika Britanija in Francija med
seboj zvezani z zelo vidnimi obvezami. Po
vsem tem bi francoska in angleška diplo-
macija lahko pričrli baltičske države, da
bi mogle le ta trojni sporazum velikih
sil najbolje služiti koristim baltičskih držav.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

London, 5. julija. AA. Reuter poroča iz
Moskve, da merodajni krogi v Moskvi opo-
rekaajo točnost inozemskih vestí, da je
angleško - francosko - sovjetski sporazum
praktično že sklenjen in da bo takoj pod-
pisan. Lahko se sicer smatra, da so pogaja-
nja napredovala, ni pa znakov, na osno-
vi katerih bi se dalo sklepati, da je urejeno
vprašanje jamstva baltičskim državam.

nja so po mnenju »Lavoro fascista« posled-
ica omahljive politike Chamberlaina, ki
skuša sedaj neuspeh svoje zunanje politi-
ke prikriti s politiko nasilja. Pod temi oko-
ličninami je umestno vprašanje, ali ne bi
bilo bolj primerno, da Chamberlain odsto-
pi svoje mesto Churchillu, Edenu ali At-
leeju, ker bi se na ta način komedija prej
končala, rezultat pa bo isti.

Vojaška pogajanja med Anglijo in Turčijo

London, 5. julija. o. Angleško-turška
vojaška posvetovanja, ki se vodijo v Lon-
donu, se nanašajo sedaj na določitev
skupnega vrhovnega poveljstva za primer
vojne. Po dobjenih informacijah je dose-
žen sporazum v tem smislu, da prevzame
Anglija vrhovno poveljstvo nad združen-
o angleško in turško mornarico v vzhod-
nem delu Sredozemskega morja ter nad
Dardaneli, dočim bo imela Turčija vrhov-
no poveljstvo v pogledu obrambe Sueške-
ga prekopa.

Strateški pomen otoka Pantellerije

Rim, 5. julija. AA. (Stefani) List »Teve-
re« poudarja ogromen strateški pomen, ki
ga bo imel italijanski otok Pantelleria v
primeru vojne na Sredozemskem morju.
Topovi s Pantellerije morejo s pomočjo
topov iz Sicilije dejansko nadzorovati sko-

ro vso razdaljo med Sicilijo in Tunisom.
Če se upošteva še akcija, katero lahko raz-
vijejo italijanske podmornice v tem ozkem
prehodu in primeru spopada, ter možnost,
da se ta prehod lahko minira zaradi plit-
kega morja, potem je jasen položaj, v ka-
terem bi se znašle sovražne ladje, ki bi
skušale pluti z ene strani Sredozemskega
morja na drugo.

Šef madžarskega gen. štaba pri Hitlerju

Berlin, 5. julija. AA. (DNB): Vodja raj-
ha Hitler je danes sprejel v avdienco načel-
nika madžarskega generalnega štaba gene-
rala Bertha.

Obnovev stikov med Italijo in Francijo

Rim, 5. julija. AA. (Reuter) Angleški ve-
leposlanik sir Percy Loraine je obiskal
snoči zunanjega ministra grofa Ciana ter
ostal z njim pol ure v razgovoru. Sestanek
predstavlja obnovev italijansko-angleških
stikov, ki so bili prekinjeni zaradi smrti
očeta grofa Ciana.

Ameriške vojne ladje v Le Havreu

Havre, 5. julija. AA. Včeraj je prispela
v Le Havre iz Gibraltarja ameriška eska-
dra, v kateri so krizarka »Trenton« z ad-
miralsko zastavo in kontratorpedovke
»Beger« in »Jakob Johns«. Iz Havra bo-
do odšli na obisk v Rotterdam,
Saint Nazaire in Villefrance. V Havru
bodo ostale 14 dni.

Nemčija pripravljena za pogajanja s Poljsko?

Poljska bi v primeru obnovev pogajanj zahtevala demilitarizacijo Gdanska

London, 5. julija. z. Po najnovejših po-
ročilih iz Berlina bi bila Nemčija priprav-
ljena pričeti pogajanja s Poljsko. V tem
primeru bo Poljska vztrajala na demilita-
rizaciji Gdanska, kar bosta z vso odloč-
nostjo podpirali tudi Anglija in Francija.
Če pa naj pride do pogajanj, mora po mne-
nju londonskih krogov priti pobuda s stra-
ni Nemčije.

Vojaške priprave v Gdanku

London, 5. julija. br. »Times« poroča,
da je prišlo doslej v Gdansk 11.000 Nem-
cev iz Vzhodne Prusije in drugih nem-
skih pokrajin. Znatno je bila ojačena
gdanska policija. V Gdansk je prišlo pre-
ko 4.000 članov narodno-socialističnih za-
ščitnih oddelkov,

Kjoseivanov v Berlinu

Včeraj je imel predsednik bolgarske vlade svoj prvi sestanek z Ribbentropom

Berlin, 5. julija. AA. Predsednik bolgarske vlade in zunanji minister Kjoseivanov je prišel sredi noči na območje postaja Podroščice, kjer sta ga pozdravila posebna nemška delegacija ter bolgarski poslanik v Berlinu. Ko je obšel častno četo na peronu, je Kjoseivanov nadaljeval svojo pot v Berlin, kamor je prišel danes ob 14.30 v spremstvu svoje soproge in hčerke. Na železniški postaji so Kjoseivanova pozdravili zunanji minister Ribbentrop in mnoge druge odlične osebnosti. Predsedniku bolgarske vlade je prebivalstvo na potu od železniške postaje do dvorca Bellevue, kjer bo stanoval, priredilo prisrčne manifestacije.

Kmalu po svojem prihodu je Kjoseivanov posetil zunanjega ministra Ribbentropa, ki mu je nato vrnil obisk v dvorcu Bellevue.

Popoldne je dr. Georgija Kjoseivanova sprejel tudi Hitler. Njun razgovor, pri ka-

terem je bil navzoč tudi zunanji minister Ribbentrop, je trajal eno uro.

Odlikovanje bolgarskega poslanika v Berlinu

Berlin, 5. julija. AA. Državni kancelar in vodja rajha je odlikoval bolgarskega poslanika v Berlinu Braganova z velikim križem nemškega orla.

Jahja paša v avdienci pri kralju Borisu

Sofija, 5. julija. br. Egiptski zunanji minister Jahja paša, ki se že dva dni mudi v Sofiji, je bil danes popoldne v avdienci pri kralju Borisu. Egiptski zunanji minister ostane v Bolgariji še do jutri zvečer, nakar bo odpotoval v Beograd.

Beleške

Jugoslavija in Bolgarija v nemški luči

Nemški listi posvečajo obisku bolgarskega ministrskega predsednika in zunanjega ministra Kjoseivanova veliko pozornost in podrobno beležijo tudi njegove predčerašnje razgovore z našim zunanjim ministrom dr. Cincar-Markovićem. »Neues Wiener Tagblatt« poroča o tem na prvi strani in piše v uvodniku med drugim:

»Daleč preko mej Bolgarije je znana Kjoseivanova zasluga za sklenitev pakta o večnem prijateljstvu z Jugoslavijo. Sedanji bolgarski ministrski predsednik je z največjim uspehom že leta 1933 kot poslanik v Beogradu pripravil tla za kasnejši pakt in si je tudi pri obeh srečanjih vrhovnih poglavarjev obeh držav pridobil velike zasluge kot posredovalec. Bolgarsko-jugoslovnski prijateljski odnosi predstavljajo v današnji splošni negotovosti bistven činitelj stabilizacije v tem političnem prostoru.«

Nemška sodba o strateškem pomenu Albanije

Dunajski »Neues Wiener Tagblatt« objavlja v zvezi z razgovori, ki jih je imel te dni maršal Badoglio po svojem povratku iz Albanije z Mussolinijem, daljše poročilo iz Rima, v katerem poudarja strateško važnost Albanije. Med drugim pravi:

»Albanija je most ne le v primeru kake suhozemne vojne na Balkanu, temveč tudi v primeru pomorske vojne v vzhodnem Sredozemlju. Da misli Italija ta ugodni položaj Albanije stodoletno izkoristiti, se razvodi med drugim iz pravkar zaključenega potovanja italijanskega ministra za javna dela po Albaniji, kjer je pregledal velika cestna dela v Albaniji in utrjevanje albanjskih pristanišč v vojna oporišča. Po mnenju vojaških krogov bo ugodni položaj Albanije dovoljeval Italiji uspešno kontrolo vseh nasprotnih akcij ne le na Balkanu, temveč tudi v vsem vzhodnem sredozemskem bazenu, zlasti ob grški obali.«

O sporazumu

Beograjski tednik »Nezavisna tribuna« piše o prizadevanjih za sklenitev srbsko-hrvaškega sporazuma in med drugim pravi: »Dočim se v krogih dr. Mačka drže zelo rezervirano in odklanjajo vsako izjavo o teku pogajanj za sporazum, smatrajo merodajni beograjski krogi, da je sporazum gotova stvar in da bo v najkrajšem času prišlo do njegove formalne zaključitve.«

Glavno glasilo JRZ »Samouprava« dokazuje v posebnem članku, da si želi sporazuma ves narod. Tudi program JRZ se ne da uresničiti brez prejšnje rešitve hrvaškega vprašanja. Zato so vsi, ki so pri demokratskih volitvah glasovali za JRZ in s tem odobrili njeno politiko, obenem glasovali za sporazum s Hrvati. Pristajši JRZ morajo torej napeti vse moči, da se ta sporazum čim prej doseže. Kdor bi temu nasprotoval, bi se pregrešil proti programu JRZ in bi delal proti jasno izraženemu razpoloženju vsega naroda.

Vse stranke za demokracijo

Zagrebski »Obzor« obravnava v daljšem članku že večkrat sproženo vprašanje, ali je potreba prej obnoviti demokracijo vladavino, ali pa prej skleniti sporazum. List pravi, da bo zaključku sprejete resolucije, v kateri pravijo:

1. Mladina Jugoslavije, Francije, Anglije in Amerike je za mir in mednarodno sodelovanje, ki sta osnovna pogoja za napredek človeštva, in zato zahteva, da se poraba mir ter neodvisnost vseh narodov, posebno pa malih, ohraniti z odločnimi skupnimi naporji vseh pobornikov miru.

Za edinstvo muslimanov

Južnosrbski muslimanski pristaši JRZ imajo svoje glasilo »Naš dom«, ki izhaja v Skoplju. V svoji zadnji številki graja list, da še vedno mnogi dele prebivalstva muslimanske vere v Južni Srbiji na Arnavte, Turke in muslimanske Srbe. To delajo tudi nekateri odlični muslimani, zlasti Arnavti. Ti tudi očitajo »Našemu domu«, da je glasilo srbskih nacionalistov in da izjavlja svojo posebno politiko. List ta očitek odklanja ter pravi, da je glasilo vseh muslimanov, zlasti pa zastopa mnenje, da je treba narodno razdvojenost muslimanov odstraniti ali vsaj omiliti in delati za popolno slogo muslimanov brez ozira na njihovo narodno pripadnost.

Angleški in francoski nasveti Poljakom

Ugledni londonski list »Financial Times«, organ londonskih finančnih krogov, ki razpolaga navadno z zelo točnimi informacijami, je glede angleškega in francoskega stališča v gđanskem vprašanju zapisal te dni med drugim: »Vladi v Parizu in Londonu sta Poljake živo prosili, naj ostanejo mirni, toda odločni. Njih zadržanje je v skladu s temi nasveti.«

Vrednost angleške tajne službe

Londonski »Daily Express« je napisal te dni uvodnik o gđanskem vprašanju. V njem se dotika zlasti vprašanja verodostojnosti angleških informacij glede namenov sprememb v Gđansku, o katerih so listi pred dnevi mnogo pisali. »Daily Express« ugotavlja najprej zatišje, ki je sedaj nastopilo, nato pa pripominja:

»V ostalem pa smatra angleška vlada, da je njena »tajna služba« dovolj dobro organizirana, da si lahko prihrani nevarnost popolnega nenadnega presenečenja. Vlada bo pozorno zasledovala razvoj dogodkov, toda trenutno ne bo zaradi Gđanske niče, sar podzvela.

Ozračje nad nevtralnimi državami

Kakor poročajo francoski listi, je belgijska vlada načela vprašanje nedotakljivosti zračnega prostora nad nevtralnimi državami in je v tej zvezi stavila vladam Nizozemske, Danske, Švedske in Norveške predlog o skupni proučitvi tega važnega in perečega mednarodnega vprašanja, ki doslej še ni bilo formalno razčiščeno. Belgija za-

To in ono iz Slovaške

Samozavest zunanjega ministra Durčanskega — Slovaki in slovanstvo — Izjemen položaj Nemcev

V nedeljo je bil v Ilavi na Slovaškem odkrit spomenik pokojnega voditelja slovaške ljudske stranke msgr. Andreja Hlinka. O Hlinki je spregovoril slovaški zunanji minister dr. Durčanský, ki je med drugim dejal:

»Slovaški narod je danes zreli. Doba borb pa se zanj še ni končala, saj prinaša tako rekoč sleherni dan nove borbe za zagotovitev slovaške bodočnosti. Ako bo potrebno, se bo ves slovaški narod postavil v obrambo svojih mej in svoje politične neodvisnosti. Dejstvo, da je slovaški narod majhen, naj nikogar ne vznemirja. Inozemska propaganda še vedno razširja vesti, da slovaški narod gospodarsko ne bo mogel vzdržati. V resnici pa slovaška domačja proizvodnja ne le krije vse domače zahteve, temveč nudi še dovolj blaga za izvoz. Slovaška trgovinska bilanca z inozemstvom je že danes aktivna za več deset milijonov kron in za nas ni vprašanje, ali bo mogla Slovaška plačati inozemstvu, temveč ali bo moglo inozemstvo plačati nam. Slovaška ne pričakuje od nobenega posebnih naklonjenosti, ona veruje samo vase in v svojo moč ter v nezlomljivo voljo po napredku.«

V zadnjem času so se vsi vodilni slovaški državniki z dr. Tisom in dr. Durčanským na čelu ponovno zelo ostro izrazili o slovaških ideji, ki so jo v glavnem označili kot »največjo škodljivko slovaškega naroda«. V tem smislu je ponovno pisal te dni tudi glavni slovaški organ »Slovak«, kateremu odgovarja v praški »Brazlie«, glasilu agrarne mladine, Petr Kostky. Ta najprej spominja Slovake, da je bila Slovaška od nekdaj izvor slovanstva in miselnosti. Potrjujejo to med drugim znana imena Jana Kollara, Josefa Šafaříka, štura, Vajanského, dr. Hodže in končno tudi samega Hlinka. Nato pisec nadaljuje:

Sedaj se nekateri ljudje na Slovaškem trudijo, da bi slovaški narod izgubil vero v slovanstvo. Ves ta njihov trud pa bo zaman, kajti slovanstvo ni nekaj umišljenega, temveč predstavlja socialno in miselno resničnost, ki se enostavno ne da spreminjati. Nobena slovaška beseda ne

more te resnice ovreči. Mali narod, kakršen smo mi ali Slovaki, se samo fizično ali biološko ali z golo materialno silo ne more ohraniti; potrebna mu je za obstoj še neka višja narodna ideja, kakor nas zgovorno uči preteklost. Ta ideja je lahko samo slovaška ideja, kajti priznavati se k slovanstvu ne pomeni, odreči se lastnemu nacionalizmu. Tudi v tem pogledu se lahko učimo od Nemcev, ki stalno proglašajo svojo tesno povezanost s pragermansko bitnostjo. Sodelovanje med Čehi in Slovaki je tudi danes nujnost. Našega in slovaškega obstoja si pravda nes ne moremo zamisliti brez slovaške miselnosti.«

Slovaška vlada je sedaj končno privolila v določitev obširnih kompetenc, ki jih bo v bodoče imel voditelj nemške manjšine Karmasin kot državni tajnik za čuvanje nemških interesov. To državno tajništvo bo urejeno kot poseben urad slovaške vlade, katerega nameščenci pa bodo imenovali po Karmasinovem predlogu. Vsi zakoni, uredbi in naredbi, ki se tičejo tudi nemške manjšine na Slovaškem morajo biti pred uveljavljenjem odobreni od nemškega državnega tajnika. Uradni jezik tajništva je nemški. Organizacija Nemcev na Slovaškem je izvedena po načelih narodno socialistične stranke.

Slovaška vlada je proti šepetani propagandi izdala daljši odlok, ki med drugim odreja: »Vsak državni namestnik ali član Hlinkove garde mora takoj naznaniti na najbližji policijski ali orožniški postaji vsakogar, ki širi vznemirjalne vesti. V nobenem primeru ne smejo državni namestniki in Hlinkovi gardisti sami odločevati o tem, ali razširjevalec takih vesti dela to iz lahkomišelnosti ali iz zlonamernosti. Od njih se zahteva samo ovadba, pristojni varnostni organi bodo potem sami presodili, v kako vrsto spada šepetalec. Sodišče so dobila naloga, da z vsoto strogostjo nastopijo zlasti proti takim osebam, o katerih se da misliti, da so dovolj razumne in da lahko spoznajo zlonamernost svojega početja.«

Na mongolski meji se bije krvava bitka

Položaj na mongolsko-mandžurski meji je postal že tako resen, da govore Japonci že o pravi vojni z Mongolijo in Rusijo

London, 5. julija. o. Po vesteh iz Tokia se bije na mandžursko-mongolski meji krvava bitka, v kateri sodelujejo večji oddelki pehote, motoriziranih čet, težkega topništva in letalstva. Japonci listi ne govorijo več o obmejnih incidentih, marveč pišejo že o vojni z Mongolijo in Rusijo. Po zasebnih vesteh prihajajo v večja mandžurska mesta neprestano novi transporti ranjenecov z mongolske meje, kar dokazuje, da gre za resno bitko.

Tokio, 5. julija. AA. (Stefani). Japonci listi pšejo obširno o spopadih na mandžurski meji. »Hoče« pravi, da so bili ti spopadi izvajani v praznem upanju, da se bo s tem zmanjšal japonski pritisk na Kitajskem. Dejstva kažejo nasprotno, da Japonci ne bo zapustila Kitajske. Protiangelsko gibanje na Kitajskem ni posledica japonske propagande, temveč izraz razpoloženja na Kitajskem. List pristavlja, da mora Rusija prenehati s svojo splošno izizvalno igro proti Japonci.

Hude borbe v zraku

Tokio, 5. julija. AA. (Reuter). Po pisanju tukajšnjih listov oba protivnika mrzlično utrjujejo svoje položaje pri Nomonhanu ob obalah Buirnoskega jezera. Japonci in sovjetska letala vodijo zračne borbe na meji Mandžurije in Zunanje Mongolije. Tukajšnji listi poročajo, da so sovjetsko-mongolske letalske sile očitno dobile ojačanje, ker so po večerajšnjih borbah bombardirale neko japonsko letalsko oporišče.

Tokio, 5. julija. AA. (Reuter). V zvezi z zračnimi boji, ki se vodijo ob meji Mandžurije in Zunanje Mongolije, se naknadno izve, da so sovjetski težki bombniki vrgli veliko število bomb v bližini japonskega letalskega oporišča, toda navaja se, da ni bila povzročena nobena škoda. Po japonskih vesteh je okoli 4000 sovjetsko-mongolskih vojakov koncentriranih v bližini Nomonhana. Japonsko-mandžurske čete pripravljajo napad na sovjetsko-mongolske čete.

Preselitev južnotirolskih Nemcev?

V ponedeljek je »Neue Zürcher Zeitung« kot prva prinesla vest, da je med Italijo in Nemčijo sklenjen sporazum o razselitvi južnotirolskih Nemcev. Ko je po sklepu miru Južna Tirolska pripadla Italiji, je ostalo tam okrog četrt milijona Nemcev. Zaradi tega je bila tržnja zahteva bivše avstrijske in tudi nemške politike, naj se ta pokrajina vrne k nemškemu ozemlju. Po sklepu prijateljstva med Nemčijo in Italijo so te nemške zahteve najprej utihnile, kasneje pa se jim je Nemčija tudi javno odrekala s tem, da je Hitler proglasil sedanje nemško-italijanske meje za večne. V Italiji pa se očividno boje, da bi južnotirolski Nemci kdaj kasneje zopet lahko postali jabolko razdora med Italijo in Nemčijo. Zato bi radi ta problem enkrat za vselej radikalno uredili. Nemško prebivalstvo naj bi se iz te pokrajine izselilo, na njihovo mesto pa naj bi prišli Italijani, ta-

ko da bi postala dežela tudi po prebivalstvu čisto italijanska.

Za švicarskim listom so prinesli vesti o razselitvi južnotirolskih Nemcev tudi drugi listi, zlasti pariški in londonski. Poročila si v marsikaterem pogledu nasprotujejo. Po nekaterih naj bi se preselili v Nemčijo samo oni južnotirolski Nemci, ki so obdržali avstrijsko državljanstvo ter so s priključkom Avstrije postali nemški državljani. Ostali prebivalci nemške narodnosti naj bi se preselili kam v notranjost Italije. Po drugih vesteh naj bi se vsi Nemci preselili v Nemčijo, deloma v sušetske pokrajine, ki naj bi jih zapustili Čehi, deloma na Korosko.

V Berlinu in Rimu k tem vestem doslej molče. Že iz dejstva, da jih ne demantirajo, pa se da sklepati, da je na njih vsaj nekaj resnice. Jasnost bodo pač prinesli že bližnji dnevi.

Italijanska doktrina o »bliskoviti vojni«

Ugledna italijanska revija »Rassegna Italiana« je posvetila poseben zvezek, ki obsega okoli 40 strani, italijanskim vojaškim vprašanjem pod naslovom: »Oborožene sile fašistične Italije«. Uvod tej publikaciji je napisal šef italijanskega generalnega štaba maršal Badoglio, sodelujejo pa v njej sami znani italijanski vojaški strokovnjaki, poleg maršala Badoglija tudi maršal De Bono, nadalje generali Pariani, Cavagnari, Valle in Teruzzi (državni podtajniki v ministrstvih vojske), šef generalnega štaba fašistične milice Russo in drugi. Državni podtajnik v ministrstvu vojske general Pariani je napisal članek o italijanski teoriji vojskovanja. Po članku posnemamo naslednje glavne misli:

Vojaška doktrina katerekoli vojske ni produkt abstraktnih teorij, temveč rezultat zamotanega problema, ki je istočasno materialnega in moralnega značaja in ki se naslanja na štiri življenjske osnove: položaj, namen, sredstva in način. Edini in nedvomni namen sleherne vojne je — zmaga. Ker pa se položaj in sredstva posameznih držav razlikujejo med seboj, se morajo razlikovati tudi načini uporabe oboroženih sil. Prav ti različni načini pa tvorijo vojaško doktrino posameznih držav. Zato je vojaška doktrina izrazito nacionalna in moramo tudi mi Italijani imeti svojo doktrino, ki naj velja za naše ljudi in za našo vojsko.

Katastrofa dveh italijanskih vojaških letal

Rim, 5. julija. AA. (Havas) Pri Napoliju je strmoglavilo neko italijansko vojaško letalo. Posadka, sestojala iz 5 oseb, je našla smrt. Istočasno se je pri Rimu razbilo neko lovsko letalo.

Obisk kralja Jurija VI v Belgiji

London, 5. julija. br. Kralj Jurij in kraljica Elizabeta bosta koncem oktobra odpotovala v Bruselj, da vrmeta obisk belgijskemu kralju Leopoldu III., ki je bil v novembru 1937 na uradnem posetu v Londonu. Obisk bo trajal tri dni.

Izgon francoskega novinarja iz Italije

Rim, 5. julija. AA. Francoski novinar Robert Guyon, dopisnik pariškega »Journala« in generalni tajnik združenja tujege tiska v Italiji, je dobil poziv, naj zapusti italijansko ozemlje.

Pariz, 5. julija. o. O izgonu rimskega dopisnika »Journala« iz Italije se doznava, da je dal povod za izgon telefonski razgovor, ki ga je imel dopisnik s Parizom in se je nanašal na vesti, ki so bile v zadnjem času razširjene glede usode maršala Badoglija.

Usodne poplave v Ameriki

New York, 5. julija. w. Reka Triplet je zaradi hudih nalivov nenadno tako narasla, da je v par urah poplavlja mesto Morehead v državi Kentuki. Nad sto hiš je voda porušila. Po dosedanjih ugotovitvah je 27 ljudi utonilo. Do katastrofe je prišlo kmalu po polnoči, ko so ljudje že spali. Podrobnosti še niso znane, ker so prekinje vse telefonske in brojavne zveze.

stopa stališče, da ima sleherna država pravico do zračnega prostora nad svojim ozemljem in da se ta pravica ne more omejiti na določeno višino, kakor je to z drugih vidikov primer pri določitvi tako zvanih teritorialnih voda. Priznanje te pravice bi seveda nujno imelo za posledico tudi proglasitev nedotakljivosti zračnega prostora nad nevtralnimi državami. Belgijska pobuda je vzbudila v mednarodnih krogih veliko pozornost.

Volilni uspeh vlade na Finskem

Po došle objavljenih podatkih o finskih parlamentarnih volitvah, ki so bile preteklo nedeljo, odpade na posamezne finske stranke naslednje število mandatov (v oklepaju mandati iz leta 1936): domovinska narodna stranka 7 (14), finska napredna stranka 8 (7), kmetijska stranka 55 (53), stranka mladih kmetov 3 (2), socialni demokrati 85 (83) in švedi 18 (21). Vladi, ki jo tvorijo naprednjaki, kmetijci in socialni demokrati, je torej ne le ohranila svoje dosedanje mandate, temveč je njih število celo zvišala za pet, od 143 na 148. Vseh poslanskih mest v finskem parlamentu je 200.

Tenis v Wimbledonu

Dva Amerikana v finalu

Wimbledon, 5. julija. AA. Pri današnjih polfinalnih teniških tekmah je Američan Cook premagal Nemca Henkela v 4 setih 6:3, 4:6, 6:4, 6:4, a Američan Riggs Jugoslovca Puncčeca v 3 setih 6:2, 6:3, 6:4. V finalu se bosta torej srečala dva Američana. Današnjim tekam je prisostvovala tudi Kentska vojvodinja.

Senator dr. Kostić

resno zbolel

Beograd, 5. julija. p. Prvak samostojnih demokratov, senator dr. Milan Kostić, je resno obolel.

Vremenska katastrofa v bregalniški dolini

Skoplje, 5. julija. p. Iz štipa poročajo, da je divjal tam po nekaj dneh naravnost tropске vročine strašen vihar. Na nebu so se nagrmadili ogromni oblaki, iz katerih so neprestano švigale strele, nakar se je utrgal oblak. Vmes je udarjala po poljih in nasadih v bregalniški dolini kakor oreh debela toča. Vihar je rul drevje iz zemlje. V nekaj urah je bila vsa dolina uničena. V kočanskem srezu je toča potolkla vse do zadnje bilke. K sreči človeških žrtev ni bilo. Škoda, ki jo je povzročilo neurje, sega v milijone.

Dve smrtni žrtvi eksplozije v kamnolomu

Arandjelovac, 5. julija. p. V kamnolomu pri Daroslavcu je davi eksplodirala mina, ki so jo delavci pripravili, da bi izstrelili neko skalovje, še preden so se minerji oddaljili. Dva mlada delavca sta bila ubita.

Ogromni depoziti zlata v Ameriki

New York, 5. julija. AA. V Zedinjenih državah je za račun Anglije in drugih evropskih držav deponiranje zlata v vrednosti ene milijarde dolarjev. Skupne zlate rezerve evropskih držav, deponirane v Zedinjenih državah in Kanadi, so dosegle pol drugo milijardo dolarjev (66 milijard dolarjev).

Finske vojne ladje na obisku v Stockholmu

Stockholm, 5. julija. AA. Eskadra finske mornarice, sestojeca iz dveh oklopnih križark in dveh podmornic je prispela v stockholmsko luko na neuranen obisk.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: za 6. julij: Pretežno vedro v vsej državi, le v vzhodnih in južnih krajih bo oblačno s krajevnimi nevihtami.

Dunajska: Jasno, vroče, možnost lokalnih neviht.

Sokol in Junak v bratskem objemu

Letošnjega zleta bolgarskih Junakov se udeleži tudi 8000 naših Sokolov

Danes odhajajo naši Sokoli v Sofijo na jubilejni vsejunaki zlet ali sabor, kakor mu pravijo Bolgari, da poglove svoje zveze z bratskimi bolgarskimi telovadci, združenimi z našimi v skupni Slovanski Sokolski Zvezi. Udeležba naših Sokolov na junaki prireditvi je tako velika, da lahko označimo sofijski sabor za skupni sokolsko-junaki zlet. Toliko naših Sokolov je doslej le redko odhajalo v inozemstvo.

Našim sokolskim bratom na pot in v njih informacijo za dneve njihovega bivanja v gostoljubni Sofiji objavljamo nekaj gradiva o Junaku, Sofiji, Bolgariji in Bolgarih. Naši sokolski armadi želimo v bolgarski prestolnici prijetno bivanje, na zletu samem pa kar največ uspehov, ki naj potrdi moč sokolske organizacije in vzvišenost sokolskih ciljev!

Beseda o bratih Bolgarih

Zadnja leta vežejo Jugoslavijo vezi do brega prijateljstva s sosedno Bolgarijo. Lahko bi rekli vezi tesnega prijateljstva, da iskrenega bratstva, ako bi vzeli za merilo številne manifestacije, v katerih dajejo široki sloji jugoslovenskega in bolgarskega naroda glasne izraze in duška medsebojnemu, zares bratskim čustvom. Se ni dolgo od tega, ko smo si stali v gnjevu in mrznosti nasproti in je med nami zija globok prepad, ki sta ga izkopal dve bratovorni vojni. Prepada se je zdel nepremostljiv. Tako je bilo stanje do leta 1928., ko je v aprilu strahoten potres porušil bolgarska mesta, vasi in selišča v preje cvetoči plovdivski pokrajini. Nov usoden udarec za nesrečno Bolgarijo, ki se ni izlečila globokih ran, ki sta jih ji zadali dve izgubljeni vojni! In takrat se je, kakor se nikoli, pokazalo, da kri ni — voda. Z grozotno prizadeto Bolgarijo je sočustvoval ves slovanski jug: prije ledeno mrzla srca so se odvajala in v njih so se pojavila dolgo pritejavana bratska čustva, ki je videl brat

je zanimal za njih težnje, zlasti pa za stališče, ki ga zavzemajo napram naši državi? Nekaj redko sejanih politikov, par dalekovidnih državnikov in poedini idealisti z zares jugoslovensko orientacijo. Danes ni pri nas trezno mislečega človeka, ki bi ne priznaval, da je zblizanje, da je sporazum med nami in Bolgari življenjskega pomena za oba naroda in vobče tako važen, da je od tega odvisna usoda in bodočnost ne samo obeh držav, marveč tudi vsega Balkana...

Za one, ki potujejo na junaki zlet v Sofijo, ne bodo odveč o Bolgariji in Bolgarih tele črtice; ki jih posnemam po svojem svoječasnim spisu: »Bolgarija je katastrofalne posledice treh vojn neverjetno hitro prebolela. Ako uvažujemo, da je po končanih vojnah preživela še težko notranjo krizo dveh državnih prevratov, moramo naravnost občudovati življenjsko silo tega državnega organizma, ki mu je uspelo v razmeroma kratki dobi odstraniti mnoge težke posledice velikih katastrof in kriz,

Spomenik carju Osvoboditelju in univerza v Sofiji

1913. izgubljena Dobrudža in da dobi svoboden izhod na Belo morje. To dvojje je pogoj za vstop Bolgarije v balkanski sporazum. Kar se tiče odnošajev z Jugoslavijo, ni v bolgarski javnosti danes resnega človeka, ki bi nasprotoval tesnemu zblizanju. Svoje dni tako mogočna struja »makedonstvujuštih« je popolnoma zginila in kolikor jih je še ostalo, ne igrajo v javnem življenju nobene vloge več. Široke mase bolgarskega naroda so z vsem srcem in razumom za najtesnejše razmerje z jugoslovensko sosedo, ker se zavedajo, da je samo v

slogi in zares večnem prijateljstvu jamstvo za srečnejšo bodočnost obeh narodov. Ako oo Jugoslavija znala pokazati napram temu razpoloženju vsaj nekoliko razumevanja in dobre volje, in o tem smo prepričani, postanejo odnošaji med Bolgarijo in Jugoslavijo — o tem ni dvoma — tako tesni in intimni, da se bo v bodoče izjalovil vsak poskus ti dve bratski državi še kdaj razdvojiti.

Strah, da bi se lahko ponovili dogodki iz leta 1915., je v današnjih razmerah brez vsake podlage. Rasto Pustoslemšek

Bolgarski Junaki

Se dva dni in bratska bolgarska prestolnica pod ponosno Vitošo bo pordela od tisočev in tisočev jugoslovenskih rdečih sokolskih srajc. Zveza Junakov in Bolgariji slavi štiridesetletnico svojega obstoja in jate naših Sokolov hitijo v goste k svojim bratom Junakom, da ob priliki jubilejnega vsejunakega zleta ponovno pri-sežejo zvestobo skupni sokolski misli.

Nepobitno zaslugu za ustanovitev prvega telovadnega društva med Bolgari ima največja osebnost bolgarskega revolucionarnega osvobodilnega gibanja, nesmrtni Vasil Levski. Ta je leta 1865, torej mnogo let pred osvoboditvijo Bolgarov izpod tur-

delovanju popuščati. Vzrok temu je bilo v prvi vrsti pomanjkanje sposobnih vaditeljev. Se le leta 1893. je ravnatelj prve sofijske moške gimnazije Jončev zahteval, da se povabijo učitelji telovadbe iz inozemstva, s čemer naj bi se zamrla telovadna društva znova oživila. Ko je takratni prosvetni minister Zivkov prisostvoval v Švici nekemu uspelemu telovadnemu nastopu švicarskih telovadcev, je ugodil zahtevi Jončeva ter namestil v Bolgariji devet švicarskih telovadnih učiteljev. Službovali so kot profesorji gimnazij in učiteljski pod pogojem, da morajo svoj prosti čas posvetiti telovadnim društvom. Društva so res

Narodno sobranje — bolgarski parlament

brata krvaveti iz tisočih ran. Nesreča je zblizala sarte brate in jih napotila, da so zbrisali iz spomina žalostno preteklost.

Srbska pravoslavna cerkev je bila prva, ki je napravila križ čez neveselo preteklost in segla v roko bratu Bolgaru. Njen odposlanec, takratni vladika niški Dositej je hitel v Bolgarijo, da nudi po potresu težko prizadetemu narodu prvo moralno in materialno pomoč in podporo. Pravoslavni cerkvi se je pridružilo naše »Jutro«, ki je prvo in edino med jugoslovenskimi listi imelo pogum, ne oziraje se na nerazpoloženje, obstoječe še takrat v nekaterih krogih proti Bolgarom, nasloviti na javnost poziv, naj z denarnimi prispevki pomaga nesrečnim bolgarskim bratom. V dveh tednih je »Jutro« nabralo 132.000 levov in jih porazdelilo po svojem odposlancu na licu mesta med najbednejše med žrtvami potresa. Narodna skupščina je darovala za žrtve 1 milijon dinarjev, a tudi druge korporacije in zavodi niso zaostajali, da bi z dejanji ne izkazali toplega sočutja svojim trpečim bratom. In Bolgari, nemalo presečeni po tolikih dokazih bratskih čustev iz Jugoslavije, so se prepričali, da kri ipak ni voda in da se pravi prijatelj, brat po-kaže v nesreči.

ki so zadele narod in državo v zadnjih dveh desetletjih. Nikjer ni zapažati zastaja, povsod življenje in napredek. Povsod je opaziti smisel in voljo za sistematično delo, organizacijo in disciplino. Uvedba splošne delovne dolžnosti je najizrazitejši dokaz za to. Dočim so druge države, zlasti države zmagovalke, v napačnem pojmovanju, da nadomeščajo zmage na bojiščih vse, tudi delo, omejevale delovni čas in zvišale delovne mezde, je bolgarska država uprava silila v posebnem zakonu vse državljane k sistematičnemu delu. Pogledate sedaj plodove te naprave! Vidni so v Sofiji sami in v pokrajini. Predvsem pa je delovna dolžnost mogočno okrepila v Bolgari zavest skupnosti in jih utrdila v prepričanju, da je samo v skupnem ustvarjanju mogoče doseči velike uspehe. »Koooperacija« je sedaj geslo na Bolgarskem in to geslo srečavate danes na vsakem koraku... A tudi sicer se zdi, da je bolgarsko ljudstvo iz docela drugega kova, kakor smo mi ostali Jugoslovenci. Treznejše je, resnejše in delavnejše! Mi pojemo in pijemo, praznujemo in diskutiramo, pri nas igrajo vlogo harmonika, tamburica in gosli, Bolgari pa sicer tudi radi pojo, več pa delajo in pijejo — mleko, dasi jim vinska

Cerkev Aleksandra Nevskega v Sofiji

Tako je bil led prebit in jela so se odpirati vrata bratskemu zblizanju. Široko je odprl ta vrata blagopokojni kralj Aleksander s svojim posetom pri kralju Borisu jeseni leta 1933. v Evksinogradu. Krona te težnje po zblizanju pa je bil pakt večnega prijateljstva, ki sta ga sklenili Jugoslavija in Bolgarija 24. januarja 1937.

Na nas je sedaj, da postavimo to zblizanje na trden temelj. Osnova tega zblizanja pa je medsebojno spoznavanje. Temu cilju služijo medsebojni poseti, sestanki, skupne prireditve. Ta namen je imela i razstava jugoslovenske knjige v Sofiji in bolgarske v Beogradu isti namen ima tudi udeležba jugoslovenskega sokolstva na junaki zletu v Sofiji. Vsem tem prireditvam je smoter eden: povežati brate med sabo tako krepko in trdno, da jih ne bo mogla nobena sila na svetu še kdaj razdružiti!

Ko smo se leta 1928. vrnil s potresnega ozemlja v Bolgariji, sem napisal v reviji »Življenje in svet« nekaj misli o Bolgariji in Bolgarih. Že takrat sem zapisal: »Kdo se je pred leti brigal za Bolgare, kdo se

trta radi najboljšo kopljico. Sploh je mleko v Bolgariji v največjih čišlin in v Sofiji najdete v eni ulici pet mlekar in prav toliko »sladkarnic« (slasličarn), a samo eno gostilno ali krčmo...«

Bolgari so silno zaveden, na svoj jezik in rod ponosen narod. Potujčiti se ne da. So navdušeni Slovani. Slovanska misel ni nikjer tako razvita, kakor med Bolgari. V tem pogledu pripada velik del zaslug poštvalnemu in neumornemu delovanju »Slavjanskega društva«, ki že dolga desetletja pod vodstvom svojega predsednika univ. prof. Stefana Bobčeva z vso vno širi idejo slovanske vzajemnosti in slovanskega bratstva med bolgarskim narodom. In z velikim uspehom! Kult ruskega jezika in ruske kulture je med Bolgari vseobči, jim je tako rekoč v krvi. Poedine bolgarske vlade lahko pozabijo, bolgarski narod sam pa ne bo nikdar pozabil, da se ima v prvi vrsti Rusom zahvaljevati, da je danes svoboden. Ta narod zre še danes v Rusiji, ne glede na velike spremembe, ki so se v njej izvršile, svojo prirodno pokroviteljico in zaščitnico. Glavni nacionalni postulat Bolgarije je, da se ji vrne leta

škega jarma, ustanovil v vasi Vojnagovi pri Karlovu prvo telovadno društvo pod imenom »tajno bratstvo«. Dve leti pozneje je bilo ustanovljeno drugo društvo v vasi Enikieju pri Tulči.

V začetku so člani omenjenih društev prvenstveno gojili skok, tek, metanje kamna, rokoborbo in streljanje. Po vzorcu teh precej primitivnih, a vendar dobro organiziranih telovadnih društev, so se kasneje ustanovile še druge telovadne čete, iz katerih so izšli številni idealni borci za svobodo bolgarskega naroda.

Turčija je z nezaupanjem gledala delovanje bolgarskih telovadnih društev in je skušala preprečiti njihovo nadaljnje ustanavljanje. Vendar pri tem ni imela uspeha. Levskega naslednika — Matevske, Ivan Slavejkov, pa tudi ruske okupacijske oblasti — so uspešno nadaljevali započeto delo in že takoj po letu 1873 so dobila društva svoja prva enotna pravila. Cilj teh prvih bolgarskih telovadnih društev je najprej bil priprava bolgarskega naroda za obrambo pred turškimi vpadi in napadi. Člani društev so bili izključno samo moški od 15. do 50. leta starosti. Vsako društvo je imelo svoj prapor, boden in trombe. Vaje so bile redno vsak teden na milom. Vojaki v začetku niso smeli sodelovati, dovoljeno jim je bilo to šele leta 1880.

Bolgarska telovadna društva so nastala iz nujne potrebe naroda samega, zlasti se, ko se s sklepi berlinskega kongresa niso uresničile njegove težnje in je južna Bolgarija ostala kot Vzhodna Rumelija še nadalje v sklopu turške države. V tej pokrajini so turške oblasti zadržale tudi vsa telovadna društva. Vendar so že po nekaj mesecih kljub prepovedi začela znova delovati in na seji tajnega »centralnega revolucionarnega odbora« 15. maja 1880. je bilo sklenjeno, da se ustanovi skupna zveza bolgarskih telovadnih društev južne Bolgarije in društev iz svobodne kneževine. Po tem sklepu so vsa društva z bolgarskega ozemlja stopila v redne stike s tajnim centralnim revolucionarnim odborom. S svojim sodelovanjem v regularnih četah Vzhodne Rumelije pa so mnogo pripomogli k zedinjenju Bolgarije, ki je bilo izvršeno leta 1885.

Kmalu po prvi srbsko-bolgarski vojni in po zedinjenju so začela društva v svojem

kmalu oživila in sčasoma je bil ustvarjen na podlagi švicarskega telovadnega sestava nov sestav, ki je odgovarjal duhu bolgarskega naroda.

Tako poživljena društva so kmalu prišla z zahtevo, da bi smeli njihovi člani nositi kroje ter da bi se ustanovila zveza vseh bolgarskih telovadnih društev. Na iniciativo sofijskega društva se je leta 1898 sestala glavna skupščina vseh bolgarskih telovadnih društev. Na njej je bilo

Bolgarski Junaki v Beogradu

— Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno stolico, ki jo doseže z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo, ako ji jemlje vsak dan v manjši množini. Prava »Franz-Josefova« voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Zanimivosti Sofije

Bolgarska prestolnica Sofija leži slikovito pod planino Vitošo ter ima 560 m nadmorske višine. Po železnici je oddaljena od Ljubljane točno 1000 km, zračna črta od Beograda do Sofije znaša 350 km, razdalja od naše meje do Sofije pa niti ne 100 km. Bolgarska prestolnica spada med najstarejša mesta Balkanskega polotoka. V rimski dobi se je po trakijskem plemenu Serdov imenovala Serdika, Grki pa so jo nekoč imenovali tudi Triadica. Nekako v devetem stoletju, verjetno v času bolgarskega carja Kruma, se je imenovala Sredec. Konec 14. stoletja pa se je pojavila njeno sedanje ime Sofija, po stari cerkvi sv. Sofije. Turki so jo zavzeli po nekaterih podatkih leta 1332, po drugih pa leta 1386.

Pred osvoboditvijo Bolgarije je bila Sofija majhno mesto s čisto turškim licem. Po osvoboditvi leta 1878 pa se je pričela naglo razvijati in modernizirati. Danes je s priključeno okolico vred približno enako velika kakor Beograd ali pa celo večja. Kolodvor se nahaja precej periferno in od njega do središča mesta vodi dolga ulica Marije Luize, ki se konča pred znamenito cerkvijo sv. Nedelje.

V naslednjem naštevamo na kratko zanimivosti, ki naj jih nihče ne zamudi ogledati si za časa svojega bivanja v Sofiji.

Spomeniki

Spomenik carju Osvoboditelju stoji na trgu pred Narodnim Sobrajem (nar. skupščina). Predstavlja ruskega carja Aleksandra II. na konju. V desnici drži manifest, s katerim je napovedal Turčiji vojno. Ob straneh je mnogo kipov in relie-

fov. Pod carjevim kipom so liki ruskih generalov, ki so se odlikovali v bolgarski osvobodilni vojni 1877—78.

V malem parku med ulicama Šipko in Oboristem je ruski »doktorski spomenik«, ki so ga postavili Rusi na čast svojim zdravnikom, ki so padli v vojnah za osvoboditev Bolgarije. Na trgu Makedoniji, ob tramvajski progi za Knjaževu je drugi spomenik carja Osvoboditelja, ki je bil postavljen leta 1880. Tretji ruski spomenik se nahaja pred konjenični vojašnik ob carigradski cesti.

Ustanovitelj bolgarskih telovadnih društev, revolucionar Vasil Levski, ima spomenik za cerkvijo Aleksandra Nevskega v bližini državne tiskarne. Nahaja se skoraj na istem mestu, na katerem so ga Turki nekaj let pred osvoboditvijo obesili. Na Ferdinandovem bulvaru je mavzolej prvega bolgarskega vladarja po osvoboditvi, kneza Aleksandra Batemberga, ki je vladal v Bolgariji od leta 1879 do 1886 ter umrl v prenatstvu leta 1893. Na bulvaru carja Osvoboditelja, nasproti sofijske univerze je spomenik sv. Klimenta. V znamenitem Borisovem parku, kjer je tudi junaki stadion, se nahajajo spomeniki Hrista Boteva, Ivana Vazova, G. Benkovskega in Slavejkova.

Muzeji

Arheološki muzej je na ulici Lege št. 21. Odprti je dnevno od 10. do 12. in od 14. do 16. razen ob ponedeljkih in ob nedeljah popoldne. Muzej se nahaja v zgradbi bivše Bujuč-džamije, ki je bila zgrajena leta 1474. V bližini tega muzeja se je pred re-

Dobro namočeno — na pol oprano!

sklenjeno, da se odslej vsa društva imenujejo z enotnim imenom »Junak«. Isto ime si je nadela tudi novoustanovljena zveza in s tem se začneja nova doba bolgarske telovadbe.

Od ustanovitve leta 1868 do danes je organizacija »Junak« stalno napredovala. Slično našemu sokolstvu je sodelovala na vseh večjih sokolskih prireditvah in pred svetovno vojno je bila član Zveze jugoslovenskega Sokolstva. Po vojni je zveza Junakov pristopila leta 1931 v članstvo mednarodne telovadne federacije, tri leta pozneje pa je zopet postala redni član Slovanske sokolske zveze.

Zveza Junakov izdaja dve svoji glasili: »Zdravje in moč« ter »Gimnastika, sport in kultura«. Šteje okrog 200 društev, ki so organizirana v oblasti, a njihovo skupno premoženje (domovi, letna telovadišča, knjižnice, glasbe itd.) znaša okrog 20 milijonov levov.

Naše Sokolstvo odhaja danes tretjič v goste k bolgarskemu Junaku. Prvič so bili Sokoli v Sofiji v večjem številu leta 1910., drugič pa leta 1935.

Vekoslav Bužar.

Nekaj drobnih vtisov iz gostoljubne Sofije

Kakor prvič pred dvema letoma, tako me je tudi v juniju letos vodila med Bolgarije, v njih lepo in gostoljubno prestolnico, predvsem želja po političnem informiranju. Kakor tedaj, tako sem tudi to pot izkoristil najprimernejšo priložnost za osebnostne stike: prireditelj v okviru jugoslovnsko-bolgarskega sodelovanja, ko tako rekoč okoliščine same nujno nanesejo razgovor na vprašanja, ki nas obsejajo najbolj zanimajo.

Bilo bi seveda pretirano zahtevati od takih slučajnih razgovorov odgovor na vsa vprašanja, ki nas zanimajo, kajti v sedanjih razgibanjih časih se o stalinah v mednarodni politiki držav ne da več z gotovostjo govoriti. V trenutku, ko se vse mame in se na obzorju rišejo možnosti tragičnih konfliktov, je iskanje trenutnih, časinskih izhodov iz posameznih položajev postala zapoved realne politike. Nič čudnega, ako se v takšnih okoliščinah slike trenutnih položajev naglo menjajo. Zato na bežnih političnih vtisih, ki si jih moremo v teh vznemirljivih dneh nabrati kjerkoli v Evropi ali na svetu, ne moremo postavljati predvidevanj za daljšo dobo. Vse je samo izraz trenutnega razpoloženja, o katerem ne vemo, kako dolgo lahko traja...

Kdo more zato tudi bratrom Bolgarom zameriti, ako se v slikanju političnega položaja navzile nekim stalinam svoje politike vendarle zadovoljujejo s hipotezami, katerih pravilnost lahko potrdi samo bližnji, a danes še neznani razvoj dogodkov. Navzile na zunanji posameznemu življenju je občutek negotovosti tudi v Bolgariji doma. To pa je vtis, ki končno prevlada kot skrajna rezultanta vseh drugih političnih vtisov. Raziskovalca političnih tajn v današnji Evropi to seveda ne more razočarati, kajti tudi negotovost, ki se lahko izraža v formalni nevtiralnosti, obeljuje bližnje opredelitve, saj je ona samo prehodno stanje med dvema orientacijama, ki si stojita nasproti kot dve enaki močiji poti vse do one skrajnosti, ko lahko postane izbira neizogibna, negotovost pa vsaj trenutna gotovost, čeprav z vsemi nadaljnjimi neznankami...

Med tema dvema mejama je, kakor vidite, dovolj prostora za vse mogoče domneve, ki se danes postavljajo v političnih razgovorih v Sofiji. (In menda ne samo v Sofiji!) Težko je v nekaj dneh izčrpati vsa vprašanja, ki se v dnevnem poročanju označujejo za »porečaja«. Porečnost nekaterih specifično balkanskih problemov pa danes najlaže spoznate v razgovorih z Bolgari, ki vam v tem pogledu radi in obilno postrežejo. Končni vtis, ki se ga ob takih razgovorih ne morete iznebiti, je značilni zaključek, ki ga postavljajo Bolgari sami: Bolgarija je danes ključ do Balkana. Mi bi dodali: ključ do združene Balkana...

Kdo ima ta ključ v svojih rokah? Bolgari vam odgovorjajo odrezano in samozavestno: Jugoslavija in Bolgarija! Obe skupaj! Od te trditve pa je samo korak do nadaljnega zaključka: Jedro Balkana je slovansko, njegova bodočnost je odvisna predvsem od sodelovanja obeh slovanskih držav na tem področju. To slovansko notno vpletajo v razgovore tako politični kakor nepolitični ljudje, oni »na vrhu in oni »na dnu«. Govoril sem s preprostim kmetom v sofijski okolici, ustavljen sem bolgarskega delavca na sofijski ulici, debatiral smo ure in ure z bolgarskimi intelektualci, sprejeli so me predstavniki bolgarske političnega življenja, vladni in opozicijski, sprejeli me je navdušeni oznanjevalec slovanske bratstva na Balkanu, metropolit Stefan Sofijski — vsi so, kakor da bi se bili dogovorili, odkrivali svoja slovanska čustva in prikazovali tako balkanske kakor druge evropske probleme predvsem v slovanski luči.

Razstava naše knjige od 13. do 25. junija je bila predmet splošne pozornosti sofijske javnosti. Rekorder je bil njen obisk zlasti s strani sofijske srednješolske in akademske mladine. Prof. Nikola Stanev, podpredsednik že desetletja uspešno delujočega »Slovanskega društva«, ki je gostom iz Jugoslavije, kakor vselej, tudi to pot izkazalo svojo veliko naklonjenost in pravo slovansko gostoljubnost, je s ponosom opozoril prav na to okolnost, da bi nam tako rekoč na živem primeru pokazal uspešno vztrajnega sejanja slovanskega semena med doraščajočo bolgarsko mladino. Vsi so bili soglasni v tem, da je razstava naše knjige prekosila vsa pričakovanja. Otvoritvena svečanost je bila za Sofijo, kakor je pokazala presenetljiva udeležba iz vseh slojev sofijskega prebivalstva, kulturni dogodek v pravem pomenu te besede.

gularicij nahajala palača, za katero je izdelal načrt Nikola Pašić, ko je živel kot emigrant v Bolgariji.

Etnografski muzej, katerega ravnatelj je znameniti bolgarski komediograf Stefan Kostov, je na trgu Narodnega sobranja št. 7. V njem je krasna zbirka bolgarskih etnografskih predmetov ter arhiv bolgarskih revolucionarjev Save Rakovskega, Vasilja Levskega, Hrista Boteva in drugih. Zanimiv je top, izdelan iz črešnjevega lesa, ki so ga hoteli bolgarski revolucionarji uporabljati v borbi za osvobodjenje.

Prirodopisni muzej je last bolgarskega kralja ter se nahaja na bulvaru carja Osvoboditelja št. 1. V njem se nahajajo v trinajstih dvorinah številne zbirke živali, ki jih je preko 15.000.

Razen tega je še živalski vrt, ki ga je ustanovil knez Aleksander Batembeg; v ulici Levski št. 4 je vojni muzej, v ulici carice Eleonore je kavalerijski muzej, pri sinodu cerkveno-arheološki, v ulici Vazova št. 10 pa muzej Ivana Vazova. V neposredni bližini živalskega vrta je botanični vrt z rastlinami z vsega sveta, a največ z Balkanskega polotoka.

Parki

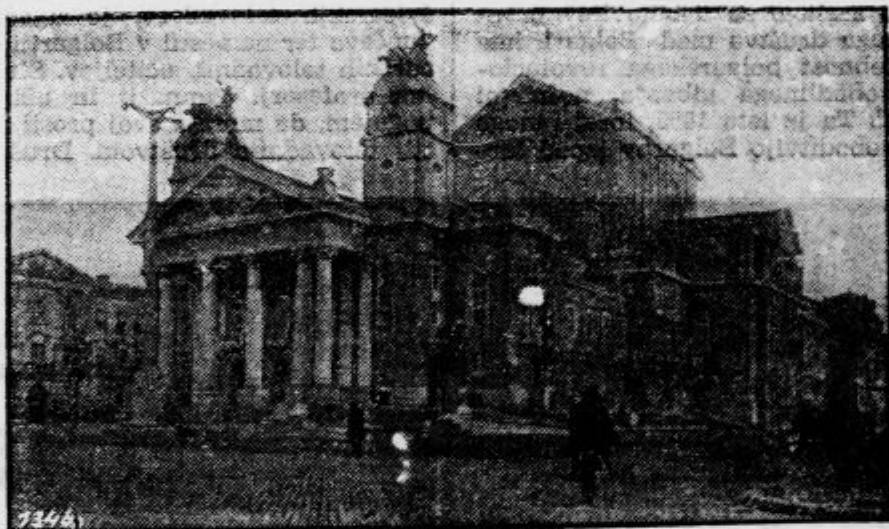
Osrednji mestni park se nahaja nasproti kraljevega dvora. V njem je kazina z lepo dvorano za koncerte in zabave ter velikim restavracijskim vrtom. Borisov park je v bližini univerze, preko Orlovega mosta. Tvorji ga 100 ha s cvetjem in raznim drevi zasajene zemlje. V njem so razna športna igrišča, junaški stadion ter poseben park za otroke. Razen omenjenih dveh parkov jih je v raznih predelih mesta še šest.

Obiskovalci Sofije se bodo v mestu najlaže orientirali s trga med spomenikom

Slovansko duhovno vsmeritev kažejo Bolgari tudi s svojo veliko ljubeznijo do ruskega jezika, ki se ga mladina uči obvezno v srednji šoli. Zato so Bolgari pred tedni z velikim navdušenjem pozdravili otvoritev prve ruske knjižarne v Sofiji, ki se postavlja v vrsto številnih drugih inozemskih knjižarn, jih pa po obiskovalcih vse prekaša. Po površnem pregledu knjig, ki so tam naprodaj, sem dobil vtis, da se Bolgari zanimajo predvsem za zgodovino in čisto leposlovje.

Bolgari v splošnem zelo radi čitajo knjige in kažejo sploh veliko voljo po razširjenju svojega znanja, pri čemer pa se izogibljajo površnosti. Javna predavanja z vseh področij človeškega dejstva so pri njih vselej dobro obiskana. Priznati moram, da sem bil resnično presenečen, ko so sredi junjske vročine dobobra napolnili obsežno koncertno dvorano »Slovanskega društva«, kjer je v okviru prireditve v zvezi z razstavo naše knjige predaval kulturni urednik »Jutra« g. Božidar Borko o slovanski književnosti. V Ljubljani bi v junjski vročini nobeno, še tako zanimivo predavanje ne privabilo sorazmerno toliko hvalnega občinstva, kolikor se ga je tedaj zbralo na tem predavanju. Izkazalo pa se je ob tej priložnosti tudi sofijsko časopisje, ki za časa bivanja naše delegacije v Sofiji ni prezrlo prav nobene, še tako omejene in intimne manifestacije.

Zavedlo bi me predaleč, ako bi hotel popisati sleherni pozornost, s katero so nas gostoljubni Sofijanci sproti presenečali. Nudili so nam najrazličnejše prilike za izlete v bližino in daljno okolico glavnega mesta. Najbolj pa se je izkazal sofijski metropolit sam, ki je delegaciji prostovoljno stavil na razpolago avtomobil za obisk nad 120 km oddaljenega Rilskega samostana. Ta pozornost vrhovnega poglavarja bolgarske pravoslavne cerkve bo ostala vsem v prav tako trajnem spominu kakor njegove globoke in iskrene besede, ki nam jih je spregovoril v posebni avdienci. Njegova visoka izobrazba, sve-

Narodno gledališče v Sofiji

S pota v Bolgarijo

I.

Ko začnem pisati to reportažo o deželi, ki je vredna našega posebnega zanimanja, so vsi doživljenjski vtisi tako sveži, da se mi zdi, kakor da mi še vedno drhti v sluhu melodija bolgarskega jezika in kakor da še vedno iz vida ni izginilo neskončno rumenilo zrelega žita, s katerim so tako obilno posejane ravnine in hribovi bolgarske zemlje. Prav tiste dni so se začeli v te blagoslovljene plasti, ki tvorijo največji ponos te dežele in vir njene moči, zaladati kose in srpi, da vzamejo zemlji njen najkoristnejši plod. Za takó korenito agrarno deželo, kakor je Bolgarija, je žetev eden najpomembnejših pojavov, ki mu dajejo ljudski občitaji vprav obredno in simbolično značilnost. Videl sem stotine žančev in žanje na rodovitnih bolgarskih poljih, in pogled na te pridne delavce, čijih stare narodne noše so se prijetno prilagale barvi polj, mi ostane trajneje v spominu, kakor marsikaj, ker bi se v filmskih podobah naglega potovanja zdelo važnejše in značilnejše.

Hodil sem po bolgarski deželi kot človek, ki išče predvsem duhovno-kulturnih spoznav, hodil sem z dušo esteta, toda povsod in vedno je skozi razgovore o kulturi, o literaturi, glasbi, o slikarstvu prodiralo neko ime, ki predstavlja osnovni motiv vsega, kar je resnično bolgarskega, pa naj ima še tako duhovno formo. To ime je: zemlja. V razgovorih z bolgarskimi

pisatelji, ki so pisca spravljali s svojo ljubeznivostjo v nemalo zadrego, je tako to ime središnja točka, po kateri se je mogel človek usmeriti, kakor mornarji po polarni zvezdi. Kdor hoče spoznati bolgarski narod, kdor mu hoče pogledati globoke v dušo, mora vedeti, da je to izrazito in zavestno kmečko ljudstvo, ki vse svoje tradicije enako kakor vse svoje narodne ideale in sanje veže z zemljo. Priznati moram, da mi je ta tesna spojenost bolgarskega duha z zemljo in kmetstvom delala izprva težkoče in da nisem mogel takoj razumeti, čemu ti pisatelji tolikaj naglašajo ljudski, kmečki, vaški element v svoji duhovni kulturi, v svoji slovesnosti in umetniški proizvodnji; kakor da ne bi sploh imeli mest in meščanstva, pa tovarniških dimnikov in delavskih vprašanj. Sele počasi sem prodril v smisel njihovega zavestnega stremeljenja, da bi ostali tesno spojeni z zemljo. Bolgari so ohranili tudi v višjih družbenih plasteh antično ljubezen do zemlje, spoštovanje do dela, ki prinaša ljudstvu kruha. Mesta so relativno mlada, če se povprašujemo po njihovih socialni strukturi, po poreklu prebivalstva. Ne pa po kamenju in arhivskih zapisnikih. Velika večina sofijskega prebivalstva poteka s kmetov ali so potekli s kmetov vsaj očetje. Tudi njihovi najpomembnejši pisatelji so kmečki sinovi. Nekateri, kakor na pr. robusni K. Petkanov, eden največjih njihovih današnjih epikov, so ohranili

ne le v delu, temveč tudi v svojem osebnem stilu nekatere zdrave kmečke poteze. V sodobni bolgarski književnosti je danes malo tako zvanih svetovljanskih ljudi. Vsa potreba poveljevanja, razumevanja, ljubezni do nečesa velikega in nadosebnega se danes obrača k zemlji in ljudstvu kot dvema osnovnima sestavinama bolgarskega naroda. Vse druge vrednote se zde negotove in spremenljive; vsa druga gesla so v primeri s tem kultom plehka in bežna moda. Ni treba sklepati, da je to v kakšni zvezi z nekdanjo konjunkturo poljedelske stranke po doktrinah Stamboliškega. Ne, čaščenje zemlje in povezanost bolgarskega kulturnega človeka s kmečkim svetom utegne biti globoka potreba, duševna značilnost Bolgara, ki sledi — kakor vsak mlad narod — svojemu instinktu. Zato so Bolgari bolj kakor Čehi s svojo industrijsko-proletarsko demokracijo in bolj kakor Poljaki s svojo aristokratsko tradicijo in danes celo bolj kakor Rusi s svojim novim, eksperimentalnim ustrojem nositelji in predstavitelji starega slovanskega duha, kakor ga je zaslučil romantik Herder: duha, v katerem se izraža večovita izkušenost kmeta in njegova večna, čeprav včasih mučna in nehalna spojeznost z zemljo.

Zato je v tej deželi prevažnega pomena agrarika, in zato so razgovori o duhovnih vrednotah tolikokrat preskakovali k njenim vprašanjem. Bolgarsko poljedel-

ni ni le v delu, temveč tudi v svojem osebnem stilu nekatere zdrave kmečke poteze. V sodobni bolgarski književnosti je danes malo tako zvanih svetovljanskih ljudi. Vsa potreba poveljevanja, razumevanja, ljubezni do nečesa velikega in nadosebnega se danes obrača k zemlji in ljudstvu kot dvema osnovnima sestavinama bolgarskega naroda. Vse druge vrednote se zde negotove in spremenljive; vsa druga gesla so v primeri s tem kultom plehka in bežna moda. Ni treba sklepati, da je to v kakšni zvezi z nekdanjo konjunkturo poljedelske stranke po doktrinah Stamboliškega. Ne, čaščenje zemlje in povezanost bolgarskega kulturnega človeka s kmečkim svetom utegne biti globoka potreba, duševna značilnost Bolgara, ki sledi — kakor vsak mlad narod — svojemu instinktu. Zato so Bolgari bolj kakor Čehi s svojo industrijsko-proletarsko demokracijo in bolj kakor Poljaki s svojo aristokratsko tradicijo in danes celo bolj kakor Rusi s svojim novim, eksperimentalnim ustrojem nositelji in predstavitelji starega slovanskega duha, kakor ga je zaslučil romantik Herder: duha, v katerem se izraža večovita izkušenost kmeta in njegova večna, čeprav včasih mučna in nehalna spojeznost z zemljo.

Zato je v tej deželi prevažnega pomena agrarika, in zato so razgovori o duhovnih vrednotah tolikokrat preskakovali k njenim vprašanjem. Bolgarsko poljedel-

ni ni le v delu, temveč tudi v svojem osebnem stilu nekatere zdrave kmečke poteze. V sodobni bolgarski književnosti je danes malo tako zvanih svetovljanskih ljudi. Vsa potreba poveljevanja, razumevanja, ljubezni do nečesa velikega in nadosebnega se danes obrača k zemlji in ljudstvu kot dvema osnovnima sestavinama bolgarskega naroda. Vse druge vrednote se zde negotove in spremenljive; vsa druga gesla so v primeri s tem kultom plehka in bežna moda. Ni treba sklepati, da je to v kakšni zvezi z nekdanjo konjunkturo poljedelske stranke po doktrinah Stamboliškega. Ne, čaščenje zemlje in povezanost bolgarskega kulturnega človeka s kmečkim svetom utegne biti globoka potreba, duševna značilnost Bolgara, ki sledi — kakor vsak mlad narod — svojemu instinktu. Zato so Bolgari bolj kakor Čehi s svojo industrijsko-proletarsko demokracijo in bolj kakor Poljaki s svojo aristokratsko tradicijo in danes celo bolj kakor Rusi s svojim novim, eksperimentalnim ustrojem nositelji in predstavitelji starega slovanskega duha, kakor ga je zaslučil romantik Herder: duha, v katerem se izraža večovita izkušenost kmeta in njegova večna, čeprav včasih mučna in nehalna spojeznost z zemljo.

nili ne le v delu, temveč tudi v svojem osebnem stilu nekatere zdrave kmečke poteze. V sodobni bolgarski književnosti je danes malo tako zvanih svetovljanskih ljudi. Vsa potreba poveljevanja, razumevanja, ljubezni do nečesa velikega in nadosebnega se danes obrača k zemlji in ljudstvu kot dvema osnovnima sestavinama bolgarskega naroda. Vse druge vrednote se zde negotove in spremenljive; vsa druga gesla so v primeri s tem kultom plehka in bežna moda. Ni treba sklepati, da je to v kakšni zvezi z nekdanjo konjunkturo poljedelske stranke po doktrinah Stamboliškega. Ne, čaščenje zemlje in povezanost bolgarskega kulturnega človeka s kmečkim svetom utegne biti globoka potreba, duševna značilnost Bolgara, ki sledi — kakor vsak mlad narod — svojemu instinktu. Zato so Bolgari bolj kakor Čehi s svojo industrijsko-proletarsko demokracijo in bolj kakor Poljaki s svojo aristokratsko tradicijo in danes celo bolj kakor Rusi s svojim novim, eksperimentalnim ustrojem nositelji in predstavitelji starega slovanskega duha, kakor ga je zaslučil romantik Herder: duha, v katerem se izraža večovita izkušenost kmeta in njegova večna, čeprav včasih mučna in nehalna spojeznost z zemljo.

Zato je v tej deželi prevažnega pomena agrarika, in zato so razgovori o duhovnih vrednotah tolikokrat preskakovali k njenim vprašanjem. Bolgarsko poljedel-

Bolgarija in Jugoslavija imata 22 milijonov prebivalcev

Kraljevina Bolgarija obsega 103.146 km² in je po svoji površini 3 in pol krat večja nego Belgija (30.500 km²) ali Nizozemska (34.180 km²) in tudi mnogo večja nego Danska (42.900 km²), Portugalska (91.770 km²) ali bivša Avstrija (83.870 km²). Le malo pa zaostaja Bolgarija po površini za Madžarsko, ki ima sedaj po priključitvi Južne Slovaške in Podkarpatske Ukrajine okrog 118.000 km². Tudi bivša Češkoslovaška republika ni imela mnogo večje površine, saj je obsegala le 140.450 km².

Po zadnjem ljudskem štetju, ki je bilo 31. decembra 1934., je imela Bolgarija 6.090.000 prebivalcev. Ob koncu leta 1938 pa je število prebivalcev naraslo na 6.415.000. Letni prirastek prebivalstva je v Bolgariji zelo velik, saj naša 1,32% in le malo zaostaja za prirastkom prebivalstva v Jugoslaviji (1,48%), v Poljski (1,66%) in v Nizozemski (1,45%). Zaradi primerjave naj navedemo, da znaša letni prirastek prebivalstva v stari Nemčiji le 0,55%, v Angliji 0,53%, v Italiji 0,83%, in v bivši Češkoslovaški 0,80%, v bivši Avstriji pa komaj 0,31% in v Franciji le 0,03%.

stvo je danes v veliki preobrazbi; po načrti gospodarski politiki se spreminjajo nekatere njegove osnove, ki imajo namen, da spravijo narod iz krize, v katero ga je vrgel svetovni položaj na agrarnem trgu. Agrarna Bolgarija se levi, se spreminja, a to pomeni, da se spreminjajo tudi nekateri temelji duhovnega reda. Velikopotezni načrti za reorganizacijo poljedelstva, zlasti glede na možnosti, ki se odpirajo izvozu z gojitvijo industrijskih rastlin in klimatično ugodnih krajev, s komasacijo kmečke posesti, z irigacijo tal itd., morajo — če uspejo — v štirih letih povzročiti povprečni življenjski standard Bolgarov za skoraj dvakratno višino. To niso majhne zadeve, to so reči, ki odločajo o tem, kako bo bolgarski narod kot kmečki narod ohranil svoj obstoj in svoj napredek. Zato bom o teh rečeh še pisal. Videl sem te zadeve ne kot probleme na papirju, marveč kot radostno in živo stremeljenje, kot delo, kot nekaj, kar navdaja Bolgare z upanjem, ljubeznijo in vero. In verjemite, da sem jih občudoval prav v tem: v njihovi pristno slovanski težnji, da ohranijo zvestobo domači zemlji in da dvignejo svoje ljudstvo na višjo stopnjo napredka in uspeha z modernimi sredstvi in z ljubeznijo do dela, vsakdanjega, trdega, a hvalnega dela. Videti, doživeti narod v taki metamorfozi — to je eden najsilnejših vtisov, ki jih lahko prinese človek s take poti!

—o.

Jugoslavija in Bolgarija, ki sta tesno združeni s paktom o večnem prijateljstvu, skupaj imata na skupni površini 350.688 km² prebivalcev 22 milijonov prebivalcev, od tega okrog 20 milijonov Južnih Slovanov, in sicer:

Jugoslavija	247.542	15.630.000
Bolgarija	103.146	6.415.000

Skupaj 350.688 22.045.000

Po površini prekašata Bolgarija in Jugoslavija skupaj Veliko Britanijo, ki ima le 342.400 km², pa tudi Italijo, ki ima 310.200 km²; le malo zaostajata za Poljsko, ki ima 488.640 km². Nemčija pa ima danes s priključenim ozemljem Avstrije in Sudevov in skupaj s Češko-Moravsko 632.600 km² in je torej po površini tudi le za 80% večja nego Jugoslavija in Bolgarija skupaj. Jugoslavija in Bolgarija nudita vsakogar še dovolj življenjskega prostora za naglo rastno število prebivalcev in lahko postane, ta tesno združeni, vodilna sila v južnozahodni Evropi.

Le naprej brez miru...

Bolgarska pobuda ob vsejunaškem zletu

Pred 70 leti sta Ljuben Karavelov in Svetozar Markovici z vso vneto delovalo za zedinjenje malih balkanskih narodov. Njuno delo so mnogi »pozitivni« ljudje zaamehovali in ovirali. Njune ideje pa je visokošolska mladina iz zadnjih let preteklega stoletja sprejela z navdušenjem. Vnela se je borba, v kateri so zmagali oni, ki so delali pod geslom: »Bolgari ne sme imeti bližjega brata od Srba, a Srb ne več. Jega prijatelja od Bolgara. Njuna sloga je jamstvo za svobodo južnih Slovanov.« Tako je pisal časopis »Zastava« dne 24. junija 1869.

To naporno delo je bilo prvič kronano leta 1904, ko se je sestel v Beogradu »Jugoslovnski omladinski kongres«, kjer je bil sklenjen sporazum slovanske mladine na Balkanu na temelju solidarnosti, vzajemne pomoči in enakopravnosti. Po kongresu sta se bolgarska in srbska omladina lotili intenzivnega dela za uresničenje začrtanih programov. Njuno delo je bilo te, žalno, a plodno. Začela se je prva izmenjava dijakov, prirejala so se umetniške razstave, književni večeri in druge kulturne prireditve. Navdušenje in zaupanje na obeh straneh je v kratkem razstilo ozračje, ki je bilo do tedaj zastrupljeno.

Pokret za bližanje ni nastal samo med Srbi in Bolgari, ampak sta sodelovali, in to precej aktivno, tudi hrvaška in slovenska omladina (dr. Jerjav, Pustoslemšek in drugi) in tako podčrtali željo po edinstvu vseh južnih Slovanov. Toda preden je mogel ta pokret roditi trajne sadove in tako prekvasti oba naroda, da bi ju res ne moglo ničesar več razdvojiti, je prišla svetovna vojna. Mladina obeh narodov je umirala v dveh nasprotnih si taborih, v boju druge proti drugi.

A tudi to je za nami. Zopet je prevlada. lo sorodstvo duše in krvi. Podpis pakta o

večnem prijateljstvu je samo sankcioniral željo obeh narodov. Na novo so se odprla srca bratov po krvi od Triglava do Crnege morja. Spet je misel na mir in večno prijateljstvo med nami nam vsem skupna misel. Danes nam je ta misel potrebnejša kot kdajkoli. Mladina je spet poklicana, da spregovori tudi v tem pogledu prvo besedo.

Morda bi spet kazalo sklicati kongres slovanske omladine, kjer naj bi se izdelal načrt za sistematično delo. To delo naj bi obstojalo predvsem v izmenjavanju mladih ljudi, v sodelovanju slovanskega tiska, v slovanskih knjižnicah, v skupnem učenju slovanskih jezikov po gimnazijah in še v marsičem drugem.

Za vse to mora biti omladina pripravljena, pripravljena pa mora biti tudi na žrtve, ki jih bo zahtevala od nje sedanjost.

Delati moramo! Neutrudno in iskreno, za ustvaritev resnično večnega miru in bratstva! Mladina naj bo kašipot v tem delu!

Le naprej, brez miru... Temelji, ki so jih postavili naši predniki, so dovolj močni. Zdaj nam je treba samo še na njih dalje graditi. Razum in volja do miru med bratskimi narodi nas bosta podpirala.

Stefan Atanasov

Vsejunaški zlet v Sofijo

Vse udeležence zleta v Sofijo opozarjamo, da je župa objavila dokončna navodila v »Jutru« dne 4. t. m. in v svoji okrožnici z istega dne. Vsa ostala poročila so deloma netočna in so prišla v dnevniku brez vednosti župne uprave. Vsi udeleženci se zberejo v četrtek dne 6. t. m. ob pol 19. na letovišču Ljubljanskega Sokoja, od koder bo skupen odhod z godbo na čelu na kolodvor. Prosimo vse, da se zaradi reda, hitre razdelitve zlatih znakov in razdelitve v vagone točno držijo danih navodil.

Zupno vodstvo zleta

Vsem udeležencem potovanja JB lige v Bolgarijo

Ljubljana, 5. julija

Jugoslovnsko-bolgarska liga v Ljubljani, ni opozarja vse, ki so se prijavili za njeno potovanje v Bolgarijo in Carigrad, da je odhod skupine iz Ljubljane v soboto 8. t. m. z brzovlakom ob 4.46. Vsi udeleženci naj bodo na kolodvoru vsaj 20 minut pred odhodom vlaka ter se naj prijavijo g. dr. Svetozarju Ilesiu, ker bo tajnik g. Vekoslav Bučar odgovoril že dan prej v Beograd. Oni, ki nameravajo vstopiti v Zidnem mostu, naj se pripeljejo v Zidani most tako, da se ob 6. zjutraj lahko pridružijo skupini iz Ljubljane. Voznih listkov ni treba kupiti nikomur, ker so kupljeni za celo skupino že v Ljubljani; torej tudi za tiste, ki se pridružijo v Zidanem mostu. Vse ostale podrobnosti prejmejo izletniki od g. Bučarja po prihodu v Beograd.

Vreča z zlato rudo

Neki stražnik v Chicagu je aretiral v Grantovem parku družino, ki je spala na prostem. Bila sta oče, mati in otroci. Stražniku se je čudno zdelo, da ležijo vsi člani družine na vreči, ki je bila polna težkih trdih predmetov. Preiskava je pokazala, da se nahaja v vreči ruda z drobci zlata. Vrednost vreče predstavlja premoženje nad tisoč dolarjev.

Naši kraji in ljudje

Praznik slovanskih blagovestnikov Občutek velike slovanske skupnosti je spet oživel

Ljubljana, 5. julija. Praznik sv. Cirila in Metoda je Ljubljana letos praznovala na izredno pristen način, kar pravi, da se pod pezo razmer spet oživlja občutek velike slovanske skupnosti. Naša narodno-obrambna društva so v tisku pozvala javnost, naj v znak spoštovanja do poslanstva, ki staga izvršila slovanska blagovestnika v zgodovini, zagore kresovi po gorah, mesto samo pa naj se odene v narodne trobojnice. Danes je vsa Ljubljana v resnici napravila praznični vtis. Državni, mestni in drugi javni uradi so bili zaprti, a z vseh hiš so plapolale zastave.

Vrhunec prazničnega doživljanja pa so bili kresovi, ki so smoti zagoreli po vseh gričih okoli mesta, pa tudi po vseh najvišjih vrhovih naše zemlje. Na Gradu so ob 20.30, ko je bilo še precej svetlo, člani ljubljanskega podružnice Branibora zakurili svoj kres. Okrog njega se je zbralo mnogo narodno zavedne mladine, ki je zapela nekaj narodnih pesmi, pod nebo pa so švigale rakete, ki so se razžarjale v narodni trobojki. Kmalu za grajskim je zapamtel kres na šmarni gori, za njim pa na Grmadi.

V mestu je bil izredno lep kres, ki je zagorel na letnem telovadišču Sokola II. v Trnovem. Pripravila sta ga Sokol II. iz šentjakobsko-trnovska podružnica CMD. Zbrano množico — okrog 2.000 ljudi, zlasti mladine — je nagovoril predsednik domače CMD, ravnatelj France Štrukelj. V ognjitem govoru je očrtal pomen kresov v zgodovini našega naroda in poudaril, da je danes bolj kakor kdaj potrebnost, da se narod zbere okrog CMD in nacionalnih društev, zakaj nevarnosti groze od vseh strani. Množica se je spontano in navdušeno pridružila prisegi domovini in mlademu kralju, s katero je zaključil svoj govor. Ob zvokih godbe Sokola I. in pesmi pevskega društva Krakova — Trnovo se je razvila pristrčna zabava, ki je ob svitu ogromnega kresa, bengaličnega ognja in raket trajala pozno v noč. Prav tako je svoj kres zakuril tudi šišenski Sokol.

Posebno lep je bil kres na Drenikovem vrhu, kjer so se zbrali viški Sokoli in župljani starokatoliške cerkve. Ko se je ogenj poleg, je spregovoril prosvetar viškega Sokola prof. Merčun. Na kratko je opisal, kako se je razvijalo versko življenje v časih Cirila in Metoda, kako se je germanska duhovščina borila za svoj vpliv med Slovani in kako se je Slovanom že takrat maščevala njihova nesloga. Po številnih porazih, ki so jih doživeli mali slovanski narodi, je še najbolj svež in odporan ostal srbski narod, ki niti po strašni kosovski bitki ni klonil, temveč je čakal samo prilike, da si spet izvojuje svobodo.

Z Drenikovega vrha je bilo lepo opazovati tudi odsev kresov, ki so se užigali na bližnjih in čalnjih gorah. Iz Ljubljane so bili najbolj vidni kresovi na Veliki Planini, na Grintovcu in na Kravcu, kjer sta gorela kar dva. Nekateri ljubljanci vedo povedati, da so videli tudi kres na Nanosu. Nekaj minut po 20. so z Gradu opazili veliki kres na Triglavu, ki je zapamtel kakor velik meteor — gorel je samo nekaj trenutkov, ker so za-

žgali žaganje, polito z bencinom. V celoti je prireditev letošnjega narodnega kresovanja uspela nadvse lepo.

Maribor, 5. julija. Mariborska proslava praznika slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda je bila letos prav posebno pristrčna. Na predvečer so številni mariborčani nacionalno zavedni trgovci okrasili svoja izložbena okna s slikami obeh slovanskih blagovestnikov. Pred slikami so gorele svečke. V mestnem parku pa se je zbrala množica Mariborčanov, ki je z velikim navdušenjem poslušala izbrane pesmi, ki so jih pod vodstvom svojega zborovodje prof. U. Vrabca ubrano odpele naši Jadranci. Z živahnim odobravanjem je občinstvo sprejelo bodrine in spodbudne besede prof. škofa, ki je pozival navzoče na idealom slovanstva in gorečega rodoljublja. Koncert je bil iskrena, spontana manifestacija nacionalnih Mariborčanov, ki so se odzvali vabilu obeh mariborskih podružnic CMD.

Na predvečer praznika slovanskih blagovestnikov se je zbralo pri Sv. Urbanu k tradicionalnemu kresovanju preko 300 Mariborčanov, ki so z rodno pesmijo in rajanjem povelili kresovanje. Tople besede je spregovoril za mariborsko CMD g. A. Brandner, ki je proslavljal delo slovanskih blagovestnikov. Tudi na Kalvariji, pri Mariborski koči so zagoreli kresovi, prav tako na našem Kozjaku, med drugim na Tojzljem vrhu ter na Lepi gori, kjer je spregovoril pristrčne besede g. F. Pirc, potem vzdolž državne meje, kjer je bil posebno viden žunkov kres. Pa tudi v Dravski dolini in na Dravskem polju so začeli kresovi v žarkem svitu. Posebno pristrčno je bilo kresovanje na Pobrežju, ki so se ga udeležila vsa pobrška društva, izvenšeni eno samo. O bratih blagovestnikih je spregovoril šolski upravitelj g. Živko, gđ. Klemenčičeva je deklarirala »Naš narodni dom«, nakar so sledili nagovori zastopnikov Sokola, gasilcev, Zarje Vzajemnosti itd. Pobreško kresovanje se je pretvorilo v močno nacionalno manifestacijo, ki ji je prisostvovalo več kakor 500 Pobrežčanov.

Celje, 5. julija. Na predvečer praznika slovanskih prosvetiteljev sv. Cirila in Metoda, sta začeli moška in ženska podružnica CMD v Celju velik kres na Starem gradu. Pokanje s topiči, spuščanje krasnih raket in učinkovito modro in rdečo bengalično razsvetljavo Sarega gradu je oskrbelo pirotehnično podjetje »Pyrotek« v Celju. Ko je kres na Starem gradu dogoreval, je spregovoril predsednik moške podružnice CMD g. dr. J. Bavdek in v lepih, navdušujočih besedah opisal pomen kresovanja in narodno obrambnega dela. Ob zaključku je številna množica, ki se je bila zbrala ob kresu zapela himno »Hej, Slovani!« Kresovi so goreli tudi na Zvodnem, na hribu sv. Jožefa, na Konjski gori, na Pohorju in na raznih hribih v Savinjski dolini. Celjska vojaška godba je priredila od 20.30 do 21.45 promenadni koncert pred kolodvorom. Koncertu je prisostvovala velika množica prebivalstva, ki je prirejala godbi za njeno učinkovito in precizno izvajanje po vsaki točki živahne aplavze.

Naši Amerikanci so prišli domov Letos je obisk izseljencev v domovini nepričakovano majhen — zaradi vojne, ki grozi

Ljubljana, 5. julija. Dopoldne je Ljubljana spet na pristrčno lep način sprejela skupino ameriških rojakov, ki so za poletne mesece prišli v domovino na odhiti.

Z jeseniškim brzovlakom je prispelo 23 ameriških Jugoslovenov, med njimi 17 Slovencev, ki so se bili v sredo v New Yorku vkrcali na največji prekomorski svetla, francosko »Normandie«, v ponedeljek pa so v Le Havreu stopili na evropsko celino. Mimogrede so se ustavili še v Parizu, kjer so jih pozdravili zastopniki francoske linije in jih povedli v mesto, da prenoče v enem najodličnejših hotelov. Včeraj ob 8. so z vlakom nadaljevali pot. Na Jesenicah, na meji so jim domačini priridili prav pristen sprejem, izredno prijazni pa so bili z njimi tudi cariniki, kar na takšnem dolgem potovanju nikakor ni matne važnosti. Na prvih stopnjah v domovino so naši Amerikanci dobili najbolj vtis in lahko so se prepirali, da tudi na Balkanu živimo redno, urejeno življenje, čeprav je ameriški dnevni tisk poln razburljivih senzacij iz tega kotička Evrope. Med množico občinstva, ki je na kolodvoru pričakovalo goste, so bili tudi ravnatelj izseljenskega urada Fink kot zastopnik bana in banke uprave, magistratni direktor Jančigaj za mestno občino in župana, predsednik Narodnega izseljenskega odbora direktor dr. Bohinjec ter zastopniki drugih organizacij in korporacij.

Ko so gostje izstopili, so jim po vrsti izrekli dobrodošlico ravnatelj Fink, direktor Jančigaj in zastopnik Rataclove družbe. Za tople pozdrave se je v iskrenih besedah zahvalila Kati Trillerjeva iz Chicaga, po rodu iz Strazišča pri Kranju. Po sprejemu na peronu je zastopstvo Francoske linije povabilo rojake na malico, ki so jo okusno servirali v novem salonu Majcnove kolodvorske restavracije. Tu se je med gosti in domačini razvil živahen pomenek, v katerem so naši Amerikanci povedali marsikatero zanimivost s potovanja in iz svoje nove domovine. Udobna vožnja z »Normandiec«, ki potniku sploh ne daje občutka, da se vozi, sijajno vreme, izborna postrežba — vse to in pa še skrbna pozornost vodje potovanja Leona Zakrajška je zalego dovolj, da je bila ves čas židana volja pri hiši. Prireditvi potovanja iz Amerike v Evropo in posebej še na Balkan v teh časih, ko za vsakim vogalom preži vojna nevarnost, nikakor ni majhna reč. Leon Zakrajšek nam je pripovedoval, da se mu je že do konca februarja prijavilo nad 50 rojakov za poletni obisk v starem kraju. Takrat je kazalo, da bo potnikov na počitnice v Evropo vsaj kakšnih

75. A ko so Nemci anektirali Češko, se je razplamtel panika med slovanskimi kolonijami v Ameriki — povsod vlada silen strah pred izbruhom vojne v tem koncu sveta. Prav za letos bi smeli pričakovati čim več obiska iz Amerike, saj je po vseh slovanskih naselbinah leto dni tekel propagandni film o naših krajih, ki ga je napravil Zakrajšek. Privid vojne je prekril račune. Poleg tega je treba upoštevati dejstvo, da gospodarska kriza v Ameriki še zmerom ni popustila, saj je še danes kakšnih 7 do 8 milijonov Američanov brez dela.

Značilno za čas in razmere je da so s skupino pripotovali skoraj same ženske, samo par mož Največ rojakov je iz Chicaga, Detroita in Milwaukee. Želimo jim, da se nadvse dobro počutijo doma.

Antonin Beringer umrl

S precejšnjo zakasnitvijo smo prejeli vest, ki bo razžalostila vse iskrene prijatelje jugoslov. — češkega sodelovanja, da je 28. junija umrl na poti v svoj domači kraj Telč dolgoletni organizator naših stikov, generalni tajnik Českoslov. lige in glavni urednik njene revije, svetnik Antonin Beringer.

Z njim je umrl iskren in zaslužen prijatelj vsega našega naroda, Čeh, ki je stal skoraj dvajset let v vodilnih vrstah delavcev za češko kulturno sodelovanje s slovenskim jugom. Pokojnik se je rodil l. 1888 v Telču kot sin gimnazijskega profesorja. Tudi sam se je posvetil študiju filozofije. Vojna ga je vrgla na slovenski jug, kjer se je naučil srbohrvaščine tako dobro, da jo je obvladal do odtokov. Po vojni je postal profesor, kmalu pa je vstopil v službo prosvetnega ministrstva, kjer je bil višji strokovni svetnik in je tudi službeno deloval za kulturne stike s slovanskimi deželami.

Pokojni Antonin Beringer je posvečal ves svoj prosti čas izgradnji in razvoju Čsl.-jugoslov. lige, ki ji je bil od l. 1923 generalni tajnik. Izdal je tudi več prevodov iz srbohrvaščine in l. 1936 vadnico srbohrvaškega jezika. Od l. 1926 je urejal časopis »Českoslov. jhioslov. lige« in bil na to glavni urednik »Čsl.-jhoslov. revue«. Velikih zaslug si je pridobil za jugoslovenske dijake v Pragi in že zaradi njih mu bo na slovenskem jugu ohranjen topel spomin. Bil je tudi v kuratoriju Aleksandrovega kolegija. Živahno se je udeleževal v sokolskih organizacijah.

Umrl je kot 50-leten krepak mož, poln načrtov in volje do dela. Padel je kakor hrast v viharju. Za tem delavnim in sposobnim organizatorjem je zazijala globoka vrzel. Vsi, ki so ga poznali, mu ohranijo zvest spomin.

Bolgarski ministrski predsednik Georgij Kjoseljanov se je kakor znano, na svojem potovanju v Nemčijo ustavil v Beogradu, kjer ga je na železniški postaji pričakal naš zunanji minister dr. Cincar-Marković. Na sliki vidimo predsednika bolgarske vlade in našega zunanjega ministra v razgovoru. Naš minister je spremljal predsednika bolgarske vlade potem do Sremske Mitrovice.

Deset let po maturi

Ljubljana, 5. julija. Včeraj popoldne so se v Ljubljani zbrale nekdanje gojenke ljubljanskega ženskega učiteljskega, da proslavijo desetletnico mature. Vrtina dvorana gostilne pri »Nacetu« na Martinovi cesti je bila zatočišče našim narodnim učiteljicam, ki so prihitele iz najoddaljenejših krajev Slovenije od Kočevja do Apač, da v kratkih uricah osvežijo spomine na dijaško dobo. Sestanka se je udeležilo 24 tovarišic od 43, ki so v letu 1929 polagale maturo. Vabilo strokovne učiteljice Ive Pregljeve iz Kočevja je imelo torej dokaj lep odziv. Tovarišice so na prisen in pleteten način počastile spomine umrle sosočke, nakar se je razvila na pobudo domačinke in gostiteljice Minke vesela zabava, ki je bila vsa posvečena lepm in žalostnim spominom na težko in odgovorno učiteljsko službo.

Pomemben sestanek je imel parolo: »Brez sitnih mož!« Vsašemu dopisniku so pod večer zatrdjevale ljubeznive gospe in gospodične, da je edini mož, ki je smel to popoldne prestopiti prag »Nacetove« verande... Geslu, ki je bilo izdano za sestanek, se nisem smel čuditi, saj je od vseh današnjih jubilejantov bilo poročenih dobra polovica.

Proslava »zelenega jubileja« mature je pač vseeno uspela tudi brez »sitnih mož«. kajti Betka, ki je učiteljica v Ljubljani, je svojim tovarišicam pridno igrala na klavirsko harmoniko najnovejšo slagierje, da je bilo zadosteno tudi želji po plesu. Nekaj pa je, kar je treba ob tej priliki poudariti: vse tovarišice so mi z nekakšno grenkobo zatrdjevale, da so po skoraj desetletnem službovanju še vedno v IX. položni skupini. Niso se pustile slikati, čemur sem se po pravici čutil izjavi so mi, da jih bom za »Jutro« lahko slikal takrat, ko bodo obhajale 20-letnico in ko bodo lepše in po videzu mlajše ko danes. Želimo, da bi jim bila ta poslednja želja izpolnjena, pa da bi jih 20-letni jubilej mature našel vsaj v V. polož. skupini.

Jubilantkam izrekamo tople čestitke z željo, da bi njih delo, posvečeno mladim silam naše države, imelo ne samo lepe uspehe, ampak, da bi bilo v zvezi s težavami poklicnega udejstvovanja tudi primerno nagrajeno.

Spomin na Alojzija Knafelca

Spominsko ploščo planincu Alojziju Knafelcu, ki je umrl 26. aprila 1937., je vzdalo Osrednje društvo SPD v Ljubljani in skali pred kočo pri Triglavskih jezerih v nedeljo 2. t. m. Iz Ljubljane je v soboto odpeljal poseben avtobus planince do »Zlatoroga« ob Bohinjskem jezeru, od koder so krenili deloma preko Komarčev kočo pri Triglavskih jezerih, deloma pa v Dom na Komni. V nedeljo se je zbralo ob 11. okrog vzdane spominske plošče nad 30 planincev, med katerimi sta bila tudi sinova pokojnika g. inž. Leo Knafelc in Albert Knafelc s svojima hčerkami.

Alojzij Knafelc je že leta 1887, ustanovil »Beljaško slovensko omizje« v Beljaku, kar je bilo težko delo za odločne Slovence. Kot zaveden in vedno poštvovalen planinec se je pridružil Piparjem kot »koroški Pipar«. Pomagal je ustanovitvi Ziljsko podružnico SPD s sedežem v Beljaku leta 1900. V Zajezerju je oskrbel Slovenskemu planinskemu društvu primerno zemljišče, kjer naj bi stala ponosna planinska postojanka. Od leta 1906. je deloval v podružnici SPD v Trstu. Leta 1922. je bil izvoljen v osrednji odbor SPD, kjer je neumorno deloval do svoje smrti. Njegova glavna skrb je veljala označiti potov; njegova zasluga je, da so danes vsa planinska pota Slovenije zaznamovana z rdečimi kolobarji in belimi očesi. Po Knafelčevem vzorcu so tudi druge banovine (savski in vardarski) uredile označevanje planinskih potov. Skrbno je pazil na orientacijske naprave s kazipotnimi tablicami, ki jih je opremljal s tekočimi številki — leta 1936. je imela zadnja tablica številko 466. Na številnih planinskih potih je zaznamoval tudi nadmorsko višino v razdaljah po 100 m. Posebno spretnost je pokazal v sestavi orientacijskih zemljevidov, od katerih je zemljevid Julijskih Alp pravkar izšel v peti poprav-

ljeni izdaji. V »Planinskem vestniku« je sodeloval s številnimi članki. Njegova zasluga je, da bo bobil edinstveni slap Peričnik le po eni strugi v 52 m globok prepad, ker je s svojo spretnostjo zajezil odtok, kjer si je voda skušala najti drug izhod iz ozkih vezi.

Temu izrednemu možu je bilo delo življenje. Na vseh potih planinstva ga bomo pogrešali in srečevali. V spomin pokojnemu poštvovalnemu planincu so na poziv predsednika SPD zaklicali zbrani planinci trinitrat slava, na kar je bila odgrnjena

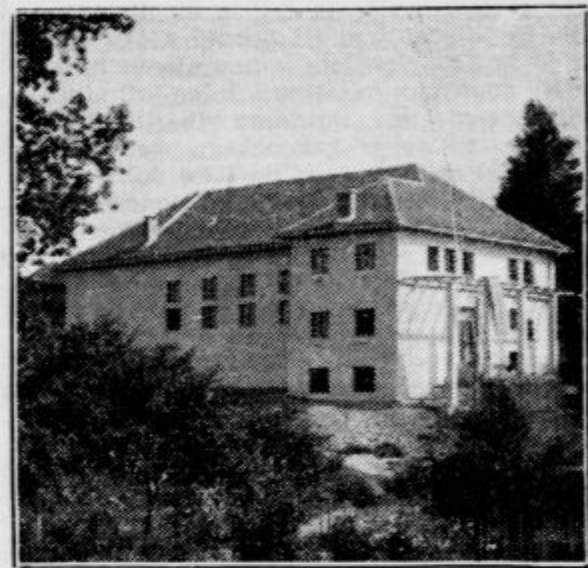
v skalo vzdana marmornata spominska plošča, ki ima napis »Planinski starešina Alojzij Knafelc, rojen 26. 6. 1859., umrl 26. 4. 1937., pol stoletja neumoren planinec, je neutrudljivo skrbel za pristopnost in domačnost slovenskih gora: zaznamoval je pota, risal zemljevide, varoval planinsko prirado in vzgajal planince k stvarnemu delu. To je zvestemu svojemu odborniku, gospodarju Zajezerske kočve v hvaležnem spominu napisalo Osrednje društvo SPD dne 2. 7. 1939.«

Metlika dobi svoj sokolski dom

Vse belokrajnsko sokolstvo se pripravljalo na svoj veliki praznik — otvoritev sokolskega doma v Metliki, ki bo 8. in 9. t. m. ob priliki zleta belokrajnskega okrožja župe Karlovac. To bo doslej največji praznik v Metliki. Lični dom, ki se dviga na najlepšem prostoru mesta, na Pungrtu, ob vznožju vinorodne Veselice, je dograjen in čaka, da bo predan svojemu lepemu namenu — vzgoji naroda. Metliško sokolsko društvo bo priredilo na predvečer otvoritve v domu telovadno akademijo, ki so za njo sestavili vse telovadne točke domači vaditelji in vaditeljice. Nastopili bodo vsi oddelki, vsak s svojo posebno točko. Akademija se bo pričela ob 20.30. Še poprej pa bo velika baklada po mestu. Na sam dan otvoritve bo ob 11.30 sprevod po mestu, nato slavnostna otvoritev, popoldne pa takoj po obedih skušnje za javno telovadbo ter ob 15.30 javni nastop belokrajnskega okrožja. Pri vsej prireditvi bo sodelovala metliška mestna godba. — Za dom Sokola v Metliki je poklonil Nj. Vel. kralj Peter II. dragoceno zavezo za gledališki oder. — Vabimo brate in sestre, naj v velikem številu obiščejo Metliko, saj se bodo z nami vred radovali nad uspehi trdega dela. Ob enem pa bodo posetili lepo našo Belo Krajino in se navžili njene lepote in posebnih njenih čarov. Pridite, dobro došli nam boste!

Poštno ministrstvo je dovolilo, da se bodo vse poštne pošiljke v Metliki v dneh 8. 9. in 10. julija zigosale z rdečim žigom ob priliki otvoritve sokolskega doma.

Spored javne telovadbe v Metliki 9. t. m. obsega poleg nastopa vseh oddelkov s predpisanimi vajami in orodne telovad-

be tudi venček slovanskih himen s hkratnimi vajami članov, članic in naraščajo. Ta točka je bila sestavljena od domačih vaditeljev in vaditeljic nalašč za to priliko. Posetite torej 9. t. m. Metliko!

Zagonetka smrti v kolodvorskem predmestju Policija je aretirala 26 letnega kuharja Jakoba Jagera, ki pa krivdo taji

Ljubljana, 5. julija. Včeraj smo poročali o zagonetni smrti 21letne modistke Marije Palhartigerjeve iz Zagorice pri Bledu, ki so jo našli mrtvo v nekem prenočišču v kolodvorskem predmestju. Kljub vsemu prizadevanju policije, ki je spravila ves svoj aparat na noge, zaveza še zmerom ni pojasnjenja. Zmerom večje število indicij pa kaže, da gre za kriminal. Največ suma so vzbudile naslednje okoliščine:

Včeraj dopoldne okrog 10. se je na policijski oglašil Jakob Jager. 26letni kuhar zaposlen v nekem avtomatičnem bufetu sredi mesta, a po rodu iz Rogaske Slatine, z zmedeno novico, da v sobi omenjenega prenočišča leži mrtvo njegovo deklet. S seboj je prinesel tudi ključ od sobnih vrat. Na policijski so se že prvi mah začudili njegovi vni — na vsem svetu je običaj, da človek, ki je v hotelu našel mrtvo truplo obvesti o stvari najprej sobarico ali portirja. Ko so ga podrobneje povprašali, so bile njegove izpovedi čedalje bolj zmede. Ne Jager je bil do nedavna kuhar pri nekem bogatem industriju v Trzinu, pred kratkim pa je prišel v Ljubljano. S Palhartigerjevo je imel že delj časa ljubavno razmerje, a začne čase jima je šlo mnogo navzkriž. Ona bi se bila rada poročila, Jager pa je, čeprav je bil dober strokovnjak v svoji panogi, tako malo zaslužil, da mu na zgraditev lastnega ognjišča ni bilo milosti. Mnogo sta pisarila drug drugemu, mnogo sta se razgovarjala na sestankih, a izhoda ni bilo, ki bi obema prinesel srečo. Vse kaže, da je bil Jager tudi sit njegove ljubezni. Kakor se — ne v takšnih, ampak v podobnih primerih — mnogokrat zgodi, je eden izmed njiju, morda on, morda ona, izrekel omamno besedo o skupni poti v smrt. Marija je bila takoj pripravljena, a tu neke se je začel kriminal.

Kakor smo že včeraj zapisali, je Palhartigerjeva v soboto zvečer v prenočišču našla sobo, ki jo je najprej plačala za dva dni. Z njo je bil tudi Jager, s katerim sta skupaj prebivala sotočni večer in nedeljo. Mimogrede sta posedela v lokalni, pojedla kaj malega in popila, a pri osebuju rista vzbujala pozornosti. Skupaj sta okrog 20.30 odšla v sobo tudi v nedeljo zvečer. Kakor je preiskava dognala, sta poprej kupila oglja in ga zakurila v umivalniku. Vrata sobe sta za seboj zaklenila, prav

tako sta tudi skrbno zaprla okno. Po tistem so se godile reči, ki jih bo lahko razjasnil edini Jager. Nekaj nepojmljivega je, kako je mogel fant, ki je v nedeljo ob 20.30 šel s svojim dekletom sporazumno v smrt, v torek ob 10. priti na policijski čil in zdrav, s ključem sobe v roki in s sporočilom, da je njegova draga napravila samomor. Policija domneva, da je Jager pred Marijo samo hlinil svojo pripravljenost, da gre z njo v skupno smrt, v resnici pa je želel samo njene smrti. V tej nakani je pustil, da je Marija umrla, zadušena od strupenega plina, sam pa odpornejši, močnejši, se je potuhnil pod odejo. Ko je videl, da je z njo končano, je lepo vstal, odprl okno in se napil svežega zraka. Uganka ostane samo, kako je mogel čakati še cel poldrugi dan, preden je odložil ključ na policijski. Značilno za razmere, ki vladajo v lokalni, pa je dejstvo, da nihče ni opazil ničesar posebnega, čeprav je mrtva Marija proti svoji volji in proti pričakovanju podaljšala svoje bivanje v prenočišču za celih 24 ur.

Kakor je Jager izpovedal na policijski, se je usodnega večera zbudil okrog 2. ponoči, planil pokonci in odprl okno. Ko se je ozrl na posteljo, je bila Marija že mrtva. V zbeganosti je začel brisati sledove svoje dejanja, a pospravljati po sobi, pomivati umivalnik, prati pobruhanje ruhe, in posteljati posteljo. Ko je to delal, je moral preložiti tudi truplo nesrečnega dekleta. Ko je vse skrbno pospravil, je, kakor sam pripoveduje, ob 8.30 jutraj odšel iz sobe in iz hiše. Vsekakor so to zelo čudne reči. Čemu je do jutra ostal ob mrtvem dekletu, zakaj ni o nesreči nikogar obvestil v hiši, zakaj je za dobrih 24 ur odlašal pot na policijski? Kriminalnemu oddelku je naloženo, da reši uganko.

KONJSKE DIRKE

v nedeljo, dne 9. julija ob 15. uri na vojaškem vežbališču poleg aerodroma. Dohod iz Zaloške ceste pri hiši št. 26 tik banovinske umobolnice.

Slavnost rezervnih častnikov

Rezervni častniki v Ljubljani so na Vidov dan počastili spomin vseh padlih borecev za našo svobodo. Pred magistratom so imeli pleteno svečanost, položili so venec ob spomenik kralja Petra I., čestna četa 40. pešpolka je izstrelila spominsko salvo. Manjša sila kaže pomočnika divizionarja g. generala Dodica pri pregledu častne čete. Večja pa skupino rezervnih častnikov pri svečanosti, ko je predsednik Udrženja rezervnih častnikov inž. Bevc (na desni) položil venec ob kraljev spomenik.

Domače vesti

* Smrt slikarja Otona Ivekovića. V Klanjcu, v svojem rojstnem kraju je umrl hrvatski slikar Oton Iveković, star 70 let. Slikar Iveković je bil v predvojni dobi zelo delaven in so bile njegove zgodovinske slike splošno znane in visoko cenjene. Najbolj znane so njegove slike »Nikola Zrinski«, »Peter in Katarina Zrinska se poslavljata v Čakovcu«, »Veronika Deseniška«, »Smrt Matije Gubca« in »Četinski zbor«. Kopije teh velikih slik krasijo še danes mnoge dvorane in privatna stanovanja. Iz povojne dobe je najbolj znana njegova slika »Pot kralja Petra preko Albanije«. Tudi v mnogih cerkvah Hrvatske in Bosne so Ivekovićeve umetnine. Dalje časa je Iveković živel v Ameriki ter je svoje potovanje po Ameriki tudi opisal. V zadnjih letih je znamenitega slikarja mučila bolezen, ki je prekinila njegovo delo. Slikar Iveković je bil član Jugoslovenske akademije, dolga leta pa je deloval kot profesor na umetniški akademiji v Zagrebu.

* Tragična smrt dveh mladih oficirjev. Cerkljsko jezero je v soboto popoldne terjalo dve mladi življenji. Iz Logatca sta se na kratek izlet pripeljala z avtomobilom poročnik Božo Nikolić iz Šabca in podporočnik Gjuro Devetak iz Sunje. Bila sta namenjena na obisk, a ko prijatelja nista našla doma, sta se sama odpravila do jezera, da se okopljeta. Pri Gorčiči sta se s šoferjem vred slekla in se odpravila v vodo. Na bregu sta našla prazen čoln in se odpravila po jezeru. Pozneje pa sta čoln prepustila šoferju in sama zabredla v vodo. Na lepem sta zašla v jezersko strugo, najprej Devetak, za njim še Nikolić in v nekaj trenutkih sta drug za drugim potonila. Kako se je mogla nesreča zgoditi, ni znano. Najbrž je Devetaku na bregu struge zmanjkalo tal, a ko se je utapljaj, še prijatelja potegnil za seboj. Kakšno uro pozneje so trupli potegnili iz vode. Nesrečna smrt mladih, simpatičnih oficirjev, ki sta bila samo za nekaj dni službeno v naših krajih, je med prebivalstvom zbudila iskreno sožalje.

Nam sladko je na dopustih:
CIK-BONBON je v vsakih ustih!

* Četniški vojvoda Tasa Donić je umrl. V državni bolnišnici v Beogradu je umrl v starosti 68 let skromni obrtnik Tasa Donić, ki se je dolga leta boril za svobodo v četniških vrstah in med svetovno vojno tudi sam pojeval večji skupini četnikov in dobrovoljcev. Doma je bil iz Smedereva in je že kot mladenič zapustil svobodno domovino ter se podal v Južno Srbijo, kjer se je pridružil prvi četniški skupini, ki se je borila proti Turkom. Tudi med balkansko vojno se je boril v četniških vrstah, med svetovno vojno pa je operiral s svojim četniškim oddelkom največ okrog Smedere in Grocke. Po osvoboditvi si je po zgledu svojih prednikov uredil v Beogradu skromno kotlarsko delavnico, postrtovalno pa je sodeloval v raznih nacionalnih organizacijah in je bil dolga leta tudi predsednik zveze srbskih vojni dobrovoljcev.

Bramorje in voluharje

uniči preizkušeno sredstvo
BRAMORIN.

Navodila v drogeriji KANC — Ljubljana, Zidovska 1.

* Najstarejši kandidat za rezervnega majorja. V torek sta se pred komisijo za izpise rezervnih sanitetnih majorjev v glavni vojaški bolnišnici v Beogradu znašla najstarejši in najmlajši majorski kandidati, kar jih je bilo v povojnih letih pred takimi komisijami. Izpit sta z najboljšim uspehom položila oba ter zapustila urad komisije v istem času, a z veliko razliko v letih. Najstarejši kandidat je bil primarij g. dr. Janko Dernovšek iz Maribora, ki je star že preko 50 let, najmlajši kandidat pa je bil beograjski zdravnik g. dr. Aleksander Sevič. Naključje je hotelo, da je rod. bina g. dr. Dernovška dobila isti dan dva oficirja enega štabnega in enega najnižjega po činu. Ko je oče položil izpit za rezervnega sanitetnega majorja, je njegov sin Marko, ki je jurist, položil v Zemunu izpit za rezervnega podporočnika konjenice.

* Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice.

* Kongres banovinskih uradnikov. V Banjički luči bo 8. 9. in 10. t. m. kongres Zveze združenj banovinskih uradnikov in uslužbencev kraljevine Jugoslavije. Vse priprave za kongres je izvršila organizacija banovinskih uslužbencev v Banjaluki, tja pa je prispel tudi dosedanj predsednik zveze dr. Stefan Sabatin, banski inšpektor iz Novega Sada, ki bo vodil kongres. Na kongresu bo izvoljena nova uprava zveze, po kongresu pa bodo delegatje iz vseh pokrajin priredili več izletov.

* Proti sončarici uporabljajte Tschamba Fil. Kr. dvorni dobavitelj Drogerija Gregorčič, Ljubljana, Prešernova 5.

* Ogromna škoda, povzročena od dima in vode iz borskih rudnikov. Ze več kot 30 let povzročata dim in zastrupljena voda iz bogatega rudnika bakra v Boru ogromno škodo okolici na razdaljo kakih 30 km. Uničene so plodne njive, pašniki ter sadovnjaki. Nekdaj bogati posestniki v okolici rudnika so postali siromaki, ker je odškodnina, ki jo dobivajo od rudnika, zelo nizka. Mnogi so se že izselili, ostali pa od leta do leta apelirajo na oblast, da bi rešila vprašanje primernih odškodnin. Mnogokrat so že komisije pregledale vse področje, kjer povzročata dim in zastrupljena voda škodo, a vse ugotovitve teh komisij revnim posestnikom ne morejo pomagati do primerne odškodnine. Pri komisiji, ki je bila pred petimi leti, so na površini 11.500 ha cenili v dobi štirih let povzročeno škodo na 3.485.220 din. Te doli ceni spet škodo komisija, ki jo je določil poljedelski oddelek moravske banovine.

* Ravnateljstvo drž. tekstilne šole v Kranju bo sprejemalo prijave kandidatov za I. letnik v času od 1. do 28. avgusta. Sprejemni izpiti se bodo pričeli 28. avgusta ob pol 9. Vpisovanje bo 2. septembra od 8. do 12. ure. Popravni razredni in završni izpiti se prično 26. avgusta ob pol 9. dopoldne.

* Družba sv. Cirila in Metoda je sprejela namesto razsvetljave v počaščenje praznika sv. Cirila in Metoda naslednje darove: Trgovina Bonač 100 din, vesela družba na Ajdovščini 50 din, Em. Josin 50 din; dr. Janko Vrančič 50 din; Albin Lajovic 20 din; neimenovan 10 din; vsi iz Ljubljane; Ivan Škarja, drž. svetnik, Beograd 50 din. Darovalcem iskrena hvala!

STRUKNANO PRI TRSTU na istrski obali. Pension Nazionale — najboljša kuhinja — lastno obzerno kopališče. Govori se slovenski. — Pos. Olga Jalovec.

* Stara trdnjava v Sisku je že pet let na prodaj. V Sisku na levi obali reke Kolpe pri njenem izlivu v Savo je leta 1544. zagrebški kapitelj zgradil močno trdnjavo za obrambo proti Turkom. V dolgi dobi je trdnjava mnogokrat menjala lastnike in je zdaj v posesti dedičev ekonomu Gulana. Ker starega poslopja, ki predstavlja važen zgodovinski spomenik, že dolga leta niso popravljali, mu preti razpad. Že leta 1934 so Gulanovi dediči ponudili trdnjavo in 50 ha zemljišča okrog nje banski upravi v Zagrebu za ceno 650.000 din. Ta ponudba je romala skozi vse oddelke banske uprave ter neke obležala. Po določilih grad. benega zakona bi morala občinska uprava Siska skrbeti za obstoj starodavnega poslopja, a zaradi velikih investicij v komunalni politiki sama stroškov za popravila trdnjave ne zmoro. Občinska uprava se je obrnila na bansko upravo, in kakor vse kaže, bo banska uprava vendarle kupila trdnjavo brez zemljišča. Za poslopje zahtevajo lastniki 300.000 din.

* Zagrebški šoferji nočejo biti uniformirani. Nedavno so pisali zagrebški listi, da bodo morali imeti vsi taksišoferji v Zagrebu med službo uniforme. Navedeno je bilo tudi, kakšne bodo šoferske uniforme za poletno in zimsko dobo. Zdjaj pa je odbor zagrebške sekcije združenja šoferjev in avtomobilistov objavil izjavo, da so šoferji proti vsakemu uniformiranju. Nabava uniform bi predstavljala prevelike izdatke, ki jih šoferji pri svojem skromnem zaslužku ne zmoro. V izjavi šoferjev je navedeno, naj se na merodajnih mestih v prvi vrsti pobrigajo, da bodo delodajalcem šoferjev znižana razna bremena in da bodo tako zaslužki šoferjev lahko boljši.

SONČENJE

brez opeklin in peg — samo z **LA-MA**
Parfumerija »VENUS«, Tyrševa 9

* Obsodba pajdaša razbojnika Kodra. Pred sodiščem v Novem mestu je bila v torek razprava proti Antonu Hočevarju iz Knežje vasi pri Dobruhi, ki se je moral zagovarjati zaradi ropov in tatvin, ki jih je lani izvršil v družbi zloglasnega razbojnika Kodra. Na razpravo so pripeljali iz mariborske kaznilnice močno uklenjenega Kodra, ki je nastopil kot prič. Koder je izpovedal, da sta skupaj s Hočevarjem izvršila rop pri Mirtovih v Radohovi vasi, nekeje v Dobruhi, nad Stično in v raznih krajih na Dolenjskem. Plen pa je bil povsod skromen in namesto pričakovanih stotisočakov, ki jih je obljubljal Hočevar, je bilo le nekaj borih stotakov. Pri razpravi je Koder tudi povedal, da mu je Hočevar diktiral grozila pisma, ki jih je poslal raznim uglednim osebam. Koder je povedal, da je Hočevarja zato vodil s seboj po Dolenjskem, ker ga je nekoč pri kolo. vratenju v Trebnjem spravil v hudo zago. V neki gostilni je bil namreč Koder zasačen in je komaj ušel, na begu pa je padel v vodo. Zato se je hotel Hočevarju maščevati. Sodišče je Hočevarja zaradi treh ropov in drugih deliktov obsodilo na osem let roboje.

* Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela meseca junija: I. Podružnice: Gornjičgrad 295 din; Sv. Jurij ob Pesnici 270 din; Ormož 203,50 din; Celje 500 din; Brežice 600 din; Brdo-Lukovica 800 din; Ljubljana, Moste 2.000 din; Ljubljana šentp. ž. 9.973 din; Ljubljana, šentp. m. 500 din; Ljubljana, šentjakobska trn. ž. 632 din; Ljubljana, šentjakobska trn. m. 160 din; Ljubljana, šiška m. 120 din; Beograd 1.012 din. II. Ivana Vrhovnika sklad: Ana Letnar, Ljubljana, 100 din. III. Andreja Senekovića sklad neimenovani 200 din. IV. Razni prispevki: I. Zolnir, Ptuj, 100 din; A. Prelog, Ljubljana, 580 din; uradništvo priv. agrarne banke Ljubljana, 408 din; Kolinska tovarna, Ljubljana, 250 din; inž. F. Varšek, Beograd, 200 din; sku. paj 18.183,50 din. (—)

* Začetek šolskega leta na banovinski kmetijski šoli v Rakičanu pri Murski Soboti. Na banov. kmetijski šoli v Rakičanu se začne novo šolsko leto 1. oktobra 1939. Šola je enoletna in traja od 1. oktobra do 31. avgusta. Šolsko posestvo obsega 97 ha obdelovalne zemlje in 24,5 ha gozda. Na tej površini se goje vse kmetijske panoge v takem obsegu, da tvori zavodova kmetija zaokroženo gospodarsko enoto zase, ki zadostuje v dovoljni meri za teoretični in praktični pouk iz vseh kmetijskih panog, predvsem pa iz poljedelstva, vinogojbe, sadjarstva in deloma tudi iz vinarstva. Ob tej razvrstitvi panog si prisvojijo učenci s teoretično naobrazbo tudi praktično znanje, da ga lahko po dovršitvi šole s pridom uporabljajo na domačih posestvih. Vsi gojenci stanujejo v zavodu, kjer imajo hrano in vso drugo oskrbo. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let in ne večja od 25 let ter z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Mesečna vzdrževalnina se določi po premoženjskih razmerah posilcev ter znaša 75 din do največ 300 din. Prošnje za sprejem (banovinski kolek za 10 din) je poslati ravnatelju šole takoj, najkasneje pa do 20. avgusta in priložiti: 1. krstni list, 2. domovnico, 3. odpustnico, odnosno zadnje šolsko spravevalo.

4. spravevalo o pravosti pri onih prosilcih. ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, 5. obvezno izjavo staršev, odnosno varuha (banovinski kolek 4 din), da bodo krili stroške šolanja, 6. obvezno izjavo staršev, odnosno varuha (banovinski kolek 4 din), ki računajo na banovinsko ali kako drugo podporo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domačem posestvu, v nasprotnem slučaju pa povrnejo zavodu iz javnih sredstev prejete podpore, 7. davčno ali občinsko potrdilo o imovinskem stanju, o velikosti posestva in o višini neposrednih davkov pri vseh onih prosilcih, ki reflektirajo na znižanje vzdrževalnine. Pridni sinovi manj premožnih posestnikov pa naj ob enem zaprosijo za primerno mesečno podporo pri pristojnih sreških kmetijskih odborih. O sprejemu se obvesti prosilci pisмено. Vsa nadaljna pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

V soboto 8. t. m. KONCERT vojaške godbe pod vodstvom kapelnika gospoda podpolkovnika Herzoga, v restavraciji Grand-hotela UNION.

Iz Ljubljane

u— Mednarodna skupina rokoborcev v Ljubljani. V Ljubljano je prispela mednarodna skupina svetovnih prvakov v rokoborbi, ki si je izbrala za svoje nastope dvorano kina Uniona. Skupina nastopa od danes naprej vsak večer ob 21. uri. (—)

Predno odidete na Vaš letni oddih

oglasite se v naši trgovini, da Vam svetujemo, kako morate fotografirati, in kakšne filme morate vzeti s seboj, da boste imeli res lepe spomine.

Sveži filmi najnovejše emulzije.

Proti garanciji Vam brezplačno posodimo tudi fotoaparate, le da kupite pri nas filme. Se priporoča

Foto Tourist — Lojze Šmuc
LJUBLJANA — Aleksandrova cesta št. 8.

u— Izletniški avtobus Ljubljana—Cernivec—Gornji grad—Logarska dolina je prišel z 2. t. m. spet obratovati ob nedeljah in praznikih. Odhod iz Ljubljane ob 5.

prihod v Logarsko dolino ob 8.58. Odhod iz Logarske doline ob 17.45, prihod v Ljubljano ob 21.33. En dan prej javljene skupine izletnikov imajo popust. (—)

Poleti so Slamičeve konzerve najboljši proviant.

u— Ženski APZ. Jutri 7. t. m. bo v veliki filharmoniki dvorani ob pol 21. koncert ženskega akademskega pevskega zbora. Nastopila bo nad 40 pevki pod vodstvom znanega dirigenta Franceta Marolta. Vstopnice in programi so v prodaji na uni. verz. Koncertni spored: I. umetna pešem: J. Gallus: »Eripe me, Domine«, »Pueri, concinite«; E. Adamčič: »Po slovesu«; M. Tomc: »Romarska«, »Glad«, »Kralj Matjaž«; S. Osterc: »Mamica«; M. Bravničar: »Moj očka je rudar«. II. narodna pesem: M. Tomc: »Bogu zaročena«, »Pisan vtič«, »Opanonki«, »Stoji na gora visoka«; goriska; F. Marolt: »Mrljška«, zljška, »Kukovca«, grenjska. — Jutri bo koncertna blagajna poslovala na univerzi samo do 17. ure nato se bo preselila v filharmonično dvorano, kjer bo odprta od pol 20. dalje. (—)

ZOBOZDRAVNIK
dr. JOŽE RANT
DO TORKA 11. t. m. NE ORDINIRA.

Iz Maribora

a— Tragična nesreča se je pripetila v Zgornjem Dupleku ter zahtevala življenje 7letnega pastirčka Vinka Gerliča. Vinko Gerlič, čigar starši so oterji pri nekem posestniku v Spodnji Koreni, je pasel živino skupno s svojim tovarišem, 13letnim Mihaelom Pulkom. Okoli 7. zvečer se je vlegel Gerlič, kakor navadno, k počitku in sicer v listnjaku. Globoko se je zaril v stelo, da bi ga preko noči ne zeblo. Uro pozneje pa je prišel v listnjak po stelo njegov starejši tovariš Mihael Pulko. Stelja pa je bila tako močno stlačena, da si je moral Pulko pomagati s krampom, da je lahko odkopal stelo. Nesrečno naključje je hotelo, da je ravno na mestu, kjer je Pulko udarjal s krampom, spal mali Vinko. Pulko je parkrat udaril po listju, kjer je spal Vinko, ki je dobil dve rani na glavi. Mali Vinko se je sicer predramil iz spanja, vendar pa je kmalu zatem zaspal. Nasledni dan je, kakor navadno, pasel živino. Tožil pa je, da ga boli glava. Spet je legel zvečer k počitku v listnjak, kjer so ga na naši mrtvega. Podlegel je poskodbam, ki jih je dobil po nesrečnem naključju.

Dr. LUTMAN

ne ordinira do 24. julija

a— Smrtonovarne poškodbe je dobil 45letni posestnik Pavel Kmetec iz Črešnjavca, ki je padel s kopice sena 5 m globoko. Priletel je po nesrečnem naključju na kol, na katerem si je razbil nos in nevarno poškodoval glavo. Kmetca so prepeljali v bolnišnico. Njegovo stanje je precej resno.

Zgodba treh zaljubljenecv

Nesramna laž

Miriam Hopkins, Marle Oberen, Joel McCrea

KINO UNION, tel. 22-21

Predstava samo ob 19. uri — ker

ob 21. uri nastopijo rokoborci.

Kino Matica, 21-24, ob 16. in 21. Znižane cene!

Zabaven film od začetka do konca.

»PARIŠKO DEKLE«

z LILLY PONS, članico Metropolitan opere. Slajni glasbeni slager

PESEM REKE

Film je poln radosti za oko, užitka za uho in opojnih melodij. V glavni vlogi Irene Dunne in Allan Jones.

Po noveli Edne Ferber »SHOW BOAT«. — Ljubka ljubavna romanca, ki ogreje srce vsakemu gledalcu.

KINO SLOGA, tel. 27-30. — Danes ob 19. in 21. uri.

Gasilski praznik v Ivanjkovcih

Svojo 30letnico je slavila ter razvila prapor gasilska četa v Ivanjkovcih na praznik 29. junija. Jubilej te vzorne gasilske organizacije je pomenben tudi zaradi tega, ker je bila četa v Ivanjkovcih ustanovljena že kot slovenska četa v dobi, ko je bila dobojevana borba za enakopravnost med četami s slovenskim in nemškim poveljnim jezikom. Dolgo je namreč stal nemški Gradec na stališču, da smejo dobivati podpore le članice Landes-Feuerwehr. Verbanda, ki pa so morale imeti nemški poveljni jezik in ki so bile nemškotarske organizacije. Ustanovila se je potem slovenska gasilska zveza v Zalcu, ki je to borbo častno dovršila in dosegla enakopravnost.

Dokler ni bilo drugih kulturnih organizacij, je gasilska četa v Ivanjkovcih vršila tudi z vsmo in uspehom vse kulturne naloge. Prirejala je igre in druge prireditve. Takoj v začetku si je nabavila dve ročni brizgalni in je bila vedno dobro opremljena. Danes ima ročno brizgalno in brizgalno z motornim pogonom. V 36 letih je nastopila pri 40 požarih.

Duša čete je bil ves čas g. Lovro Petrovar, ki je četo ustanovil in je bil prvih 7 let njen načelnik. Sedaj je že 6 let predsednik, a je tudi v ostalih letih pridno sodeloval. Članov ima četa vedno 20 do 35 in je le med vojno število padlo. Sedaj šteje 34 izvršujočih članov. Po ustanovitvi je ta četa v ptujski župi po redu 13. med 46. četami, med četami ormoškega okraja pa šesta po redu. K proslavi je prihitelo nad 100 gasilcev od tovariških čet z župnim starešinom g. Muzekom in podstarešinom g. Antonom Kolarčem na čelu. Prapor je bil dopolnjen na lepem svetinjskem hribu blagoslovljen, kumoval pa mu je g. Ivan Rajh, kmet iz Mihalovca, ki je dal tudi iniciativo in največji prispevek za nabavo to zastave, katero je lepo izdelala Marta Horvatova, načelnica Sokola v Ormožu. Ob 11. je bilo slavnostno zborovanje, na katerem je šolski upravitelj v Svetinjah g. Peter Kociper lepo orisal delovanje čete ter postal spomin njenih umrlih članov. G. župni starešina je izročil odklopanja gasilske zajednice 14. članom. Odklopani so bili štiri za 30letno, eden za 20letno, štiri za 15letno in pet za 10letno delovanje. Od poslanec kongresnega odbora zajednice g. Ivanc je v lepem govoru čestital četi k lepemu uspehu ter ji želel najboljši napredek. Predsednik čete g. Lovro Petrovar, ki je vodil lepo zborovanje se je zahvalil vsem za sodelovanje ter se spominjal tudi vseh dobrotnikov. Ob 15. je bil nastop s kongresnimi prostimi vajami, ki jih je izvajalo 75 gasilcev.

Vzorni gasilski četi v Ivanjkovcih čestitamo tudi mi k lepemu jubileju.

Iz življenja na deželi

MALA NEDELJA. Mnogo prezgodaj je umrla pri Mali Nedelji gospa Marija Ploj, soproga g. Antona Ploja, finančnega preglednika v Ljutomeru in posestnika pri Mali Nedelji. — Ob tej priliki je daroval g. Senčar Ciril, trgovec v Ljutomeru, namesto venca na grob gospe Plojeve za malonedeljsko revno šolsko decu 100 din, za kar mu izreka šolski upravitelj prirčno zahvalo.

RUŠE. V dopisu »Spomini na Vidov dan 1. 1914. v Rušah« se je pomotoma omenilo, da je bil prvi starosta Sokolskega društva v Rušah g. Mihael Sernc. Resnici na ljubo popravim to pomoto in izjavljam, da je bil prvi starosta g. Hinko Pogacnik, veleindustriec v Rušah, in sicer skozi več let, za njim pa šele g. Mihael Sernc do svoje smrti.

R A D I O

Četrtek 6. julija

Ljubljana 12: Ruski napavi (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Radijski orkester. — 14: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Deset minut zabave. — 19:40: Nac. ura. — 20: Bernhard: Kmochiada, venček (plošče). — 20:10: Slovensčina za Slovence (dr. R. Kolarčič). — 20:30: Reprodukcijski simf. koncert. — 21:15: Plesje z Balkana in od drugod poje in spremlja na kitari g. Costelo Cristianovici iz Bukarešte. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Za dobro voljo igra radijski orkester.

Beograd 17:30: Orkestralna glasba. — 19:05: Jugoslovenske pesmi. — 20: Humor. — 21: Pevski večer. — 22: Lahka glasba in ples. — Zagreb 17:15: Zborovsko petje. — 20:15: Pester spored plošč. — Praga 20: Češke pesmi 20:30: Husov življenjski lik. — 22:20: Plošče. — 23: Češke pesmi. — Varšava 21: Chopinova glasba. — 21:30: Zvočne slike z muziko. — 22:15: Plošče. — 23:05: Orkester in zbor. — Sofija 17:30: Lahka godba in ples. — 19:30: Simf. koncert. — 21: Komorna glasba. — 21:40: Plesi. — Dunaj 12: Lahka godba. — 16: Vesela muzika. — 18:30: Godba za delopust. — 20:15: Kriminalna zvočna igra. — 21:30: Godalni kvartet. — 22:30: Nočni koncert.

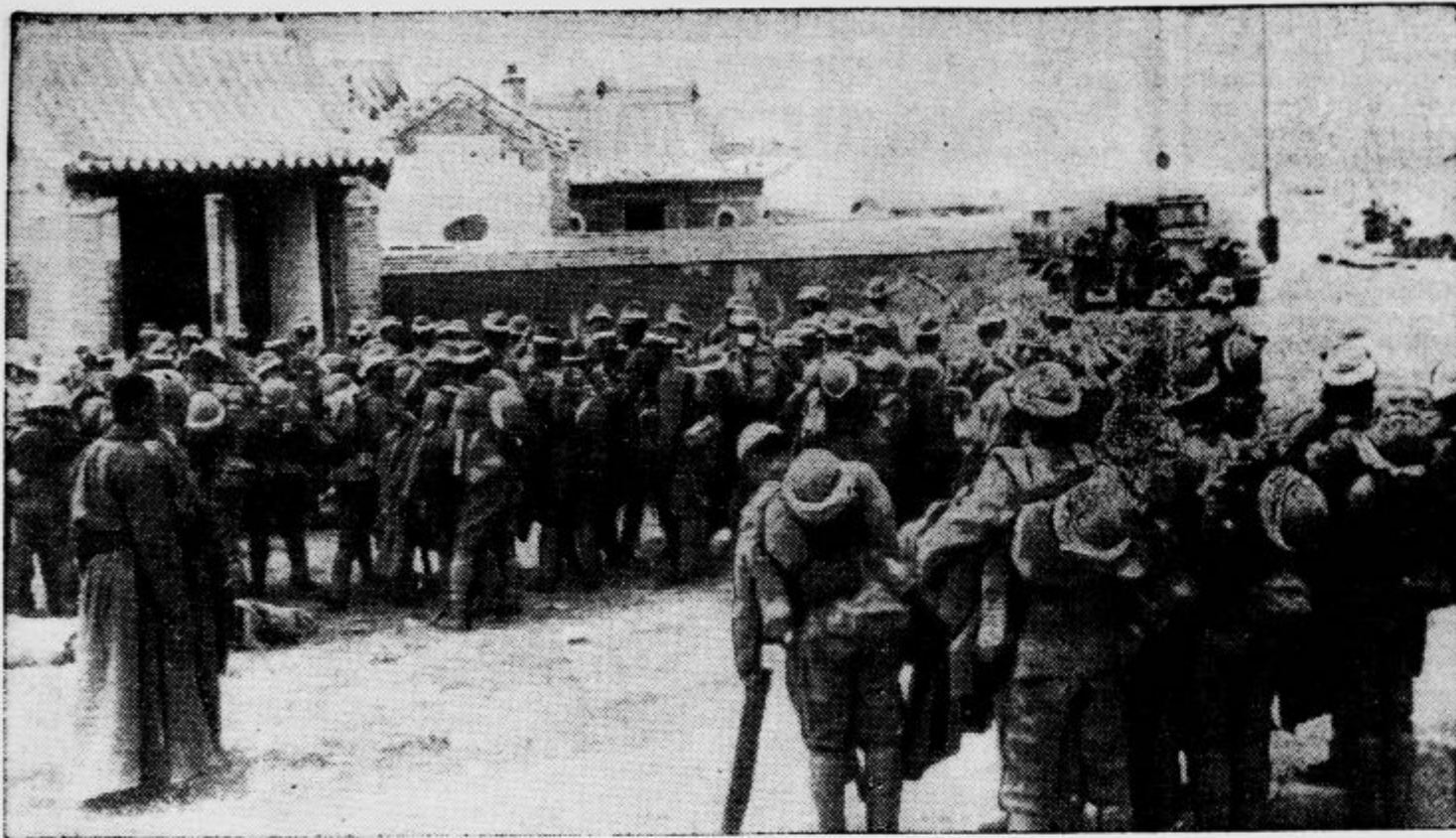
Od danes 6. julija naprej — vsak večer

ob 21. uriv dvorani KINA UNIONA.

Predprodaja vstopnic ob 18. uri pri blagajni kina.

MEDNARODNE TEKME V ROKOBORBI

Po dolgih letih bo Ljubljana zopet imela priložnost videti svetovne prvake v rokoborbi. — Nastopajo: Peter Kop, prvak Jugoslavije; Peter Jančič, bivši amaterski prvak Jugoslavije; Dušan Mileusnić, prvak Like; František Mrna, prvak Češke; Anton Pirnatski, prvak Poljske; Adolf Hana, prvak Slovaške; Nino Equatore, svetovni prvak srednje kategorije, Italija; Karol Lebrusch, štirikratni prvak Nemčije; Aleksander Kirilov, prvak Letonske; Ali ben Abdu, najmočnejši zamorec sveta. — Sodnik: Slavko Zdešič; vodja skupine: Miroslav Vojnovič.

Vzrok katastrofe podmornice „Thetis“

Neopažena malomarnost pri čiščenju ladje

Predsednik posebnega sodišča, ki so mu poverili preiskavo zavoljo katastrofe podmornice »Thetis« v liverpoolskem zalivu, si je dal te dni po neki večji angleški ladjedelnici predvajati Davisove aparature, ki so pri reševalnih delih ob priliki te velike nesreče zelo slabo delovale. Prvotno je hotel sodnik sam preizkusiti reševalno proceduro, toda strokovnjaki in sodniki so se uprli, češ da starejši gospod kaj takšnega ne bi mogel zdržati. Med tem so po pripovedovanju četrtice rešencev rekonstruirali potek katastrofe.

Dognano je, da je bila neka nemarnost pri čiščenju ladje vzrok nesreče, ki je zahveljala 90 človeških življenj. Mala kontrolna odprtina pred odprtino težkih notranjih vrat sprednje torpedne cevi, ki kaže, ali je zunanji zapor cevi vodotesen, je bila zamašena z nekaj nesnage in tuljem.

Ko je ladijski inženir opazil, da iz male

kontrolne odprtine ne priteka voda, seveda ni mogel sklepati, da je luknja zamašena, temveč je sklepal, da je torpedna cev na zunanjo dobro zaprta in je brez pomislanja odprl notranja vrata do cevi. S silnim pritiskom so tedaj vodne mase nenadno vdrle v mali prostor. Zapirati zaklop je v takšnem pritisku nemogoče. Mož je skočil torej nazaj in uspelo mu je zapreti šele vrata drugega prostora. Sprednji del podmornice se je napolnil z vodo in se je zaradi večje teže nagnil potem seveda navzdol. Brod se je potapljal, dokler ni s kljunom običal v blatnem dnu.

Kakor poročajo, bodo napravili nov poskus, da bi nesrečno podmornico dvignili na površje. Na kraj, kjer se je potopila, je odplul parnik »Solo« z dvanajstimi devetpalčnimi vrvmi, ki so jih izdelali nalašč za ta namen v Glasgowu. Poskusili jih bodo potegniti pod ladjo in to potem s pomočjo plime ločiti od dna.

Po slavnem življenju — bedna smrt...

Življenje in konec češkega tenorista Mařaka

V 67. letu svoje dobe je umrl v Pragi zadnje čase v siromaštvu živeči češki tenorist Otokar Mařak, nekoč pevec svetovnega slovesa. Pred vojno je bil Mařak član Dvorne opere na Dunaju, potem je pel v frankfurtski operi in na Komichni operi v Berlinu. Tudi Narodno divadlo v Pragi ga je štelo med svoje pevce.

Mařak je bil oženjen z ameriško pevko Mary Cavanovo, ki je bila svojčas tudi članica Nemškega gledališča v Pragi. Zaprtila je zavod zaradi dirigenta Zemlynskega, ki ni hotel ob neki slavnostni priložnosti intonirati češke himne »Kde domov mŕje«. Tudi Cavanova je šla pozneje k češki operi, kjer pa nista z Mařakom več obnovila pogodb. Rajša sta odstopovala v Ameriko, kjer sta l. 1934. poskusila svojo srečo.

Bila sta takrat že v denarnih zadregah in to je pospešilo ločitev njune zakonske skupnosti. Mařak je v Chicagu odprl šolo

za petje, toda ni uspel, ker ni imel učenec. S preostankom denarja je odprl mlekarico, ki se mu tudi ni obnesla. Upnik so ga pognali v konkurz in nekoč svetovni slavn pevec se je moral podati na ulico, kjer si je služil kruh kot prodajalec časopisov, spal je pa pod mostovi.

Pozneje si je moralno zopet opomogel in nanovo odprl šolo za petje. Toda prav tedaj, ko so se začele njegove gnotne razmere obračati na bolje, je prišla bolezen. Zadel ga je kap, ki mu je ohromila desno stran telesa. Nesposoben za delo in pridobitno življenje je bil tedaj navezan na miloščno ameriških Čehov, ki so mu omogočili povratek v domovino.

Naselil se je v Pragi, kjer so zanj skrbeli nekdanji prijatelji in spoštovatelji. Dogodki zadnjega leta pa so skrčili tudi vrste teh podpornikov in tako je nekdanji tenorist svetovnega slovesa umrl v bedi in pomanjkanju, ki ga človek ne privoščiti niti svojemu najhujšemu neprijatelju.

Kozmetična revolucija

Slučaj angleške strojepiske v Whitehallu

Razsodba angleškega sodišča v primeru neke stenotipistke je povzročila pravi prvir v Whitehallu.

Whitehall ni samo londonska vladna četrt, temveč nahajamo tam tudi najstarejše in najuglednejše londonske trgovske in izvozne trdnice. Te trdnice so zelo dostojanstvene in tej tradicionalni dostojanstvenosti so se nameščenke v pisarnah doslej podrele brez ugovora. Nobeni tajnici ali telefonistki ne bi prišlo na um, da bi prišla v urad našminkana in napudrana.

To pa ni ugajalo življenja željni stenotipistki Polly Debbsovi. Nekega dne je prišla v pisarno hudo našminkana in z lakiranimi nohti. Odpustili so jo pri priči. Odšla je na sodišče in angleški sodniki so na-

vzlic svojim častitljivim uradnim lasuljam priznali, da ima vsaka moderna Angležinja neoporečno pravico do pudra in šminke, če ju le hoče uporabljati. Tvrdo, ki je Debbsovo odpustila, so obsodili, da ji mora plačati celoletno plačo kot materialno in moralno odškodnino.

Komaj so izustili to sodbo, je nastal prevrat. Tisoči nameščenk po Whitehallu so se začeli lepiti kakor na povelje. Šefom v večini primerov gotovo to ne gre v glavo, vsekako pa molče.

Postani in ostani član Vodnikov družbe!

Prinčevska poroka v Firenci

Spoletski vojvoda in njegova soproga grška princesa Irena pozdravljata množico ljudstva pri odhodu iz cerkve Santa Maria del Fiore v Firenci

Spopadi na mandžurski meji

Ob mandžursko-mongolski meji je prišlo v zadnjem času do krvavih spopadov z japonskimi četami. Slika kaže oddelek japonske vojske, ki se je udeležila takšne bitke pri Nomahanu.

Huda vročina v Ameriki

Na predvečer letošnjega ameriškega praznika neodvisnosti je zapustilo New York dva milijona prebivalcev. Pritisnila je namreč silna vročina. Prezident Roosevelt je odpovedal vse sprejeme in je odpotoval v Hyde Park k svoji materi, ki se pripravljala na ponoven obisk v Evropi.

O priliki praznika neodvisnosti je zahtevala vročina v New Yorku 248 žrtev. Nekatere je zadela sončarica, drugi so postali žrtve prometnih nesreč zaradi vročine. Več sto oseb je bilo tudi ranjenih. Cele množice Njujorčanov ležijo na prostem, kajti bivanje v zaprtih prostorih postaja spriču visoke temperaturi skoro nemogoče.

Angleški poslanik

Sir Howard Kennard je bil zadnje dni pozvan na poročanje lordu Halifaxu v London

Ne kupujte mačka v vreči!
Ne pijte kisle vode, ne da bi pazili, katero pijete!

Vaše zdravje je toliko vredno — da zahtevate

Radensko

tisto z rdečimi srci,
našo najboljšo mineralno vodo,
izrecno
v originalnih steklenicah!

Pogumno so zrlí smrti v oči

Angleško sodišče, ki preiskuje katastrofo podmornice »Thetis«, je zaslislalo kapitana Orana, enega izmed štirih, ki so se po čudežnem naključju rešili iz jeklene krste na dnu morja. Oram je med zaslišanjem izpovedal to-le:

»Poudariti moram posebno junaško vedenje posadke. Niti za trenutek ni zavladala med mornarji zmeda. Nihče v podmornici ni mislil nase, vsi so imeli pred očmi le skupno korist in rešitev celotne posadke. Ta hrabrost bo ostala za vedno v spominu vsem, ki so izplavali iz rakve smrti.«

Samo ena vrsta moke

Na seji italijanskega korporacijskega odseka za žito je bilo sklenjeno, da se dovoljuje v državi samo ena mešanica moke. To moko morajo uporabljati vsi prebivalci Italije ne glede na položaj, ki ga zavzemajo v državi in družbi.

Vulkani blijujejo in zemlja se trese

Na polotoku Aljaski — 10 metrov visoka plast pepela

Na polotoku Aljaski že nekaj tednov bruha ognjeniki, ki se nikakor nočejo umiriti in postajajo njih erupcije iz dneva v dan hujše. Kakor poročajo letalci, ki jih je vlada poslala na poizvedovanje, divja med vulkani najbolj ognjenik Venjaminov, ki je začel bruhati 23. maja in še vedno bljuje silne množine lave iz svojega žrela. Nesreča, ki jo povzroča s svojim izbruhom, meji na slično katastrofo iz l. 1912., ko je Mount Katmai opustošil vso svojo okolico.

Pet in dvajset kilometrov od Venjaminova leži rudniško mesto Paryville, ki je zdaj toliko kakor izbrisano z zemeljskega površja. Mesto so dosegli rokavi žareče

Svatbeno potovanje iz Amerike v Evropo

Filmska dvojica Tyrone Power in Anabella, ki sta nedavno obhajala svojo poroko v Ameriki, sta sklenila oditi na poročno potovanje v Evropo, in sicer v letalom. Najprej se bosta ustavila v Neaplju, od tam bosta potovala v Francijo, kjer bo Anabella, ki je francoskega rodu, obiskala svoje roditelje. Iz Francije se bosta novoporočenca odpeljala z avtomobilom na Norveško in Švedsko, svojo poročno turnejo pa bosta zaključila na Angleškem.

Ni prišel k poroki

Za te dni je bila napovedana poroka francoskega igralca in pisatelja šaše Guityja z 19-letno filmsko igralko Geneviève de Sereville. Toda zdi se, da si je ženin v zadnjem trenutku premislil, kajti na poročni urad, kjer ga je pričakovala nevesta, ga ni bilo ob dogovorjeni uri. Poroka z devetnajstletno mladenko bi bila po številu četrti zakon.

Samomor brata generala Miaje

Iz Madrida poročajo, da je izvršil brat bivšega generalisima španske republikanske vojske, Marcel Miaja, samomor. Oblasti so odredile preiskavo, da se dožene vzrok tega čina.

Enkrat brez dežnika

Angleški min. predsednik Chamberlain pred mikrofonom

Žarki urejajo promet

Obsevani policisti na londonskih ulicah

Londonski strokovnjaki so si belili glave, kako naj bi se promet v prestolnici urejal v primeru nočne zatemnitve, ki naj bi mesto zaščitila pred zračnimi napadi. Če bi stali prometni policisti na nerazsvetljenih krajih, bi njihovih znakov pač nihče ne mogel spoznati. Če bi policista obzarili z žarometi, bi pa bila zatemnitev brez haska.

Pred kratkim so med neko vajo z zatem-

nitvijo prvič preizkušali urejanje prometa z »nevidnimi policisti«. Policisti obsevajo z ultravijoličnimi žarki, ki niso vidni, njegova suknja in čelada pa sta namazani s posebno snovjo, ki se pod vplivom nevidnih žarkov modrikasto svetli. Vozači in pešci vidijo torej v temi modrikaste roke, ki jim kažejo pravo pot. Londonski listi pravijo, da so bili ti obsevani policisti videti kakor »strašna strašila za ptice«.

Gdansk v preteklosti

Do l. 1309. sploh ni bil nemška posest, potem se ga je polastila Prusija

Trditev, da je Gdansk nemško mesto, ne drži. Do l. 1309. Gdansk sploh ni bil nemško mesto, potem je prišel v nemško last le zaradi nemške okupacije in je ostal v tem sklopu do l. 1451. To leto se je zopet vrnil k Poljski in je ostal pri nji tristo let do l. 1772.

Potem je prišla nesrečna delitev Poljske in tedaj je ugrabila Gdansk Prusija, pri kateri je ostalo mesto do l. 1919, ko je bila sklenjena versajska pogodba. Ob mirovni konferenci je bil Gdansk proglašen za svobodno mesto pod varstvom Društva narodov.

Gdansk meri v celem 1950 četvornih km

in je zaradi zadnjih dogodkov postal važno jabolko spora med Poljsko in Nemčijo. Poljska sicer ne zahteva Gdanska zase, njena zahteva pa je, da ostane mesto v sedanji obliki še zanaprej, ker brez Gdanske bi izgubila pomen tudi poljska luka Gdinja, ki pomeni za Poljsko dohod k morju in okno v veliki svet. Gdansk je torej važen tudi zaradi tega, ker bi se njegov današnji položaj iz temeljev spremenil, če bi stali v mestu nemški topovi. Kajti če bi si Nemčija vzela Gdansk, je toliko kakor gutovo, da bi prenehala skozi to mesto poljska trgovina s svetom. Gdansk brez te trgovine in brez zaledja pa bi ne pomenil nič več...

General Gamelin inspiciira armado

Generalisim francoske vojske general Gamelin je te dni pregledal francoske alpske čete v Nici

Ženske iztrebljajo krokodile

Ne smemo si misliti, da si je vojska držnih Amaconk postavila nalogo, da z orožjem v roki pokonča oklopljene pošasti. Ženske delajo to na dosti miroljubnejši način.

Po nekem sporočilu mnogoletnega vodje medicinskega skrbstva za domačine na otoku Madagaskarju je krokodilja nadloga v nekih okrajih, posebno okrog Forta Dauphina zelo nazadovala in to zavoljo stalno rastočega povpraševanja po krokodiljih kožah za damske torbice, pasove in čevlje. V nekaterih rekah, kjer je še pred kratkim mrgolelo nevarnih kuščarjev, jih je treba danes skoraj dobesedno iskati z lučjo ob belem dnevu.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

A N E K D O T A

Med svojim bivanjem v Parizu je pianist Franc Listz prejel vabilo zelo bogate dame, naj bi igral na kakšnem njenem družabnem večeru. Vprašala ga je tudi za honorar. Umetnik je odgovoril, da bi 5000 frankov zadostovalo.

Čeprav ni potem gledel tega honorarja prejel nobenega odgovora, je sprejel neko pomnejše povabilo te dame. Po večerji so odšli v salon in tam so se kmalu zbrali okrog mize, na kateri je ležal velik album z avtogrami. Listzu so pokazali tudi pismo, ki ga je bil takrat pisal dami. Obrnil se je diskretno do nje in dejal: »Če bi bil tedaj slutil, da hočete od mene samo avtogram, bi vam bil, milostiva, ustregel z največjim veseljem. Te vrstice pa je po mojem naročilu, žal, napisal moj sluzabnik.«

VS AK DAN ENA

»Gospod, prav resno se bojim, da boste morali kupiti vazo, če ne boste iz nje izvlekli roke...«

(»Politikenc«)

Kulturni pregled

»Pedagoška Jugoslavija«

Kot 9. zvezek Pedagoške biblioteke, ki jo izdaja Jugoslovensko učiteljsko združenje v Beogradu, je pravkar izšla »Pedagoška Jugoslavija«. Izredno zajeto delo, obsegajoče 464 strani, je uredil urednik osrednjega učiteljskega pedagoškega glasila »Učitelj« Milica Majstorović. Vsakogar bo presenetilo, da hoče JUJ z nizko ceno — knjiga velja le 30 din — omogočiti vsem, ki se zanimajo za našo pedagogiko, nakup knjige. In res! »Pedagoška Jugoslavija« bi moral prebrskati vsak naš šolnik, pa ne samo pedagog, temveč vsakdo, ki se v naši državi bavi z javnimi vprašanji. Razen številnih člankov iz najrazličnejših področij, ki zadevajo našo šolo, našega otroka in narodno prosveto, je v knjigi obilo tabel in statističnih podatkov, ki kažejo napredek šolstva, umrljivost dece, število šolske dece, seznam učiteljskih šol, število učiteljev itd. Izredno izgrnata je bibliografija pedagoških del, ki so izšla pri nas v letih 1918—1939. V tem seznamu so zabeležene slovenske, hrvatske in srbske knjige. Branko Milaković je zbral iz pedagoške, psihologije in filozofije točno 1500 del.

Uvod v zbornik je napisal naš ožji rojak Ivan Dimnik, predsednik JUJ, zdaj v Beogradu, ki objavlja sklep JUJ, da hoče v teku prihodnjega časa prikazati pedagogiko s sličnimi zborniki pri vseh slovenskih narodih. Za »Pedagoško Jugoslavijo«, ki je izšla pred letom dni, je sledila zdaj »Pedagoška Jugoslavija«. Dimnik poudarja v uvodu, da je dolžnost naših učiteljev jačati s sličnimi deli tudi slovensko zavest.

V »Pedagoški Jugoslaviji« sodeluje okrog 50 pedagoških pisateljev. Sodeluje tudi več slovenskih avtorjev. Vsa knjiga je pisana v srbohrvaščini, članki pa se menjajo v cirilici in latinici, tudi prispevki naših ožjih rojakov so prevedeni v srbohrvaščino. Izmed Slovencev sodelujejo v zborniku naslednji: univ. prof. dr. Karel Ozvald razpravlja v posebnem sestavku: Dvajset let slovenske pedagogike v Jugoslaviji. Dr. Stanko Gogala prikazuje »Psihologijo in filozofijo pri Slovincih od leta 1918 do 1939«. Obe razpravi sta bili v originalu objavljene že v prvi letošnji številki »Popotnika«, slovenskega pedagoškega glasila, ki ga izdaja ljubljanska sekcija JUJ.

O sociologiji pri Slovincih piše dr. A. Ogris. Urednik Mladinske matice Josip Ribičić seznaja čitatelje s slovensko mladinsko književnostjo. Svetnik v ministru prave prosvete biviš Mariborčan Anton Skala prikazuje vzgojo in zaščito defektne in zaostale dece. V posebnem poglavju

prikazuje stanje zavodov v vsaki posamezni banovini. V dravski banovini imamo 19 ustanov za defektno mladino.

O učiteljevem izvenšolskem — javnem — udejstvovanju razpravlja več avtorjev. Znani slovenski organizator jadranskih stražarjev učitelj Viktor Pirnat govori o jugoslovanskem učitelju in jadranski straži. Ustanovljena je bila leta 1922, nato pa prikazuje številne tečaje za vzgojo voditeljev podružnic Jadranske straže in o vseh ostalih vprašanjih, pri katerih sodelujejo učitelji, ki so med najzvestejšimi in najbolj vnetimi poborniki JS.

Pohvale vredno je dejstvo, da krasi vsak prispevek avtorjeva slika. Izmed ostalih zanimivih in poučnih razprav posnemamo še tele: Idejni razvoj pedagogike pri Srbih (dr. Dušan Jovanović), Pedagogiko pri Hrvatih prikazuje Salih Ljubunčić, bivši učitelj, ki je znan že tudi kot predavatelj v Ljubljani. Isti avtor govori tudi o psihologiji pri Hrvatih.

Svetozar Milosavljević je napisal razpravo o srbski mladinski književnosti, Ferdinand Maslić pa o hrvatski. O problemu učenikov v naših šolah razmotri v sam urednik zbornika Milica Majstorović. Svetomir Nastasić, ki je nanizal mnoge lepe misli o jugoslovanski otroški in mladinski muziki, se spominja tudi našega Emila Adamića, Ivana Grbca ter Marija Kogojca. Njegov referat pa seveda, kar se tiče naših prilik, ni popoln. Pa bodo morda o tem spregovorili poklicani slovenski glasbeni činitelji.

Zanimivo in poučno je napisan prikaz srbskega romanopisca Andjelka Krstića, sedaj upokojenega učitelja v Ohridu. Z vso vlogo se je posvetil raziskavanju narodnega blaga in je dosegel kot pisatelj odlične uspehe. Ne zdi se mi prav, da je zabeležen kot pisatelj iz učiteljskih vrst edini Krstić, ko imajo vendar Srbi še druge priznane pisatelje iz učiteljskih vrst, prav tako kakor Hrvati in seveda tudi mi Slovinci, vendar o ostalih v knjigi ni nobenega sledu.

Preveč bi se raztegnil prikaz o zanimivostih, ki jih nudi zajetna knjiga. Vsakdo bo moral priznati gigantski napredek našega šolstva in pedagogike, odkar živimo v svoji narodni državi. Naloge pa seveda še zdaleka niso izčrpane. Ne samo učitelji, profesorji in ostali šolniki, vsakdo, ki ga zanima napredek Jugoslavije in vprašanja naše pedagogike, bi se moral pogibati v razprave. Nelazčen pri novih misli in nalog bo našel v njej! JUJ zasluži za izredno zajeto, a vendar ceneno izdajo, vse priznanje!

Jože Župančič

da ti parniki ne odhajajo vsak dan ob enakem času.

Drugi način potovanja od Stockholma je kombinacija s parnikom in vlakom. Iz Stockholma vozi parnik do Turka, od tod pa se nadaljuje z vlakom do Helsinkov, vsega okoli 66 ur, od Zagreba do tjakaj. (Vožnja s parnikom za to progo stane v I. razredu 350, v II. pa 280, vlak pa še 65 odnosno 49 din.)

Slednjič sta še dve možnosti potovanja na Finsko. Ena je s parnikom iz Stettina preko Tallina do Helsinkov, na kateri progi izjemoma vozijo veliki finski ter nemški potniški parniki, druga pa je z železnico preko Varšave, Vilne, Rige in Tallina ter od tod po morju do Helsinkov. Ta slednja je zelo zanimiva, je pa precej daljša in bolj utrudljiva. Za tekmovalce bo vsekakor prišla v poštev samo ona preko Stockholma na Turku, ki traja 5 ur manj kakor cele tri dni.

SK Ljubljana. Danes ob 17.30 strogo obvezen trening ligaškega in rezervnega moštva.

Iz Julijske krajine

Tržaški lesni uvozni center

Vprašanje uvoza lesa v Italijo postaja zadnje čase, prav za prav že od priključka Avstrije k Nemčiji, zelo važno. Prave dni je tržaški »Piccolo« objavil o njem nekaj informacij. Iz poročila posnemamo naslednje zanimive podatke.

Priključek Avstrije k Nemčiji je povzročil na italijanskem lesnem tržišču veliko izgubo, ker je Nemčija pričela takoj absorbirati avstrijsko lesno produkcijo. Statistični podatki o prometu lesa v tržaški luki za l. 1938 najbolje kažejo, kolikšna je bila ta izguba. V sedanjem okviru trgovinskega sistema v prometu med Italijo in Jugoslavijo jo bo jugoslovanski izvoz v Italijo le težko nadomestil. Jasno je, da bo treba zaradi tega najti potrebni les v drugih državah, predvsem pa v Jugoslaviji s povečanjem njenih izvoznih kontingentov.

O prometu lesa v tržaški luki navaja list naslednje podatke: Uvoženega je bilo v tisočih stotov let 1932 533,5, leta 1933 667,1, leta 1934 786,5, leta 1935 1.007, leta 1936 1.165, leta 1937 2.239, lani pa naenkrat le še 992,4 stotov lesa. Še v letu 1937 je od vsega uvoženega lesa odpadlo 57% na Avstrijo.

Italijanska vlada je pripravila novo ureditve lesnega trga v Italiji na ta način, da so z njeno pomočjo pred kratkim ustanovili 5 družb za uvoz lesa iz tujine in njega porazdelitev na posamezna podjetja. Tako družba se bo ustanovila tudi v Trstu. Omejeval se bo v prvi vrsti na uvoz jugoslovanskega lesa. Prednosti, ki jih bo imela taka ureditev uvoza lesa iz tujine, pravi list, bodo predvsem te, da bo družba nastopila v Jugoslaviji kot edini kupec in bo zato dosegla znatno nižanje cene in še druge ugodnosti. Že v juliju bo prevzela vse kupčije z jugoslovanskimi izvozniki. Tako bo družba postala center za dobavo in porazdelitev lesa kakor tudi regulator cen za les iz sosednje prijateljske države.

Drobne novice

Pri posojilnici v Renči, ki je že več let v likvidaciji, je inspektor za kredit imenoval dr. Maria Palittja za novega člana likvidacijskega nadzorstvenega sveta. Iz sveta je bil izločen Gvido Vittori.

Zavije so bile preimenovane. Zavije, delavski okraj na periferiji Trsta, kjer je v zadnjih letih nastal novi tržaški industrijski center, so bile sedaj preimenovane v Aquilino. Že lani, ko se je v Trstu mudil Mussolini, je bilo sklenjeno, da bo okolica rafinerije mineralnih olj »Aquila« dobila po njej ime. Sedaj so to ime razširili kar na ves okraj.

Kaznovani trgovci. V Istri je nadzorstvo nad trgovino na drobno slej ko prej strogo. Vedno znova se kaznujejo trgovci, ki kakorkoli prekršijo določbe uradnih cenikov in drugih dekretov. Pred dnevi je bilo v Puli, Kopru, Piranu, Kanfanaru, Bujah, Grižnjani in Črnem vrhu kaznovanih 10 trgovcev zaradi previsokih cen in drugih prekrškov. Večina je morala zapreti svoje lokale za tri do pet dni.

Študentske dijakove. Goriška sekcija znanе družbe Dante Alighieri je te dni razpisala 10 štipendij po 2000 lir za dijake srednjih šol. Dijaki morajo biti po rodu iz Dalmacije in pripadati morajo družinam, ki so še ali so nekdanj bili italijanske.

Večerni tečaji, ki jih že 7 let prireja tržaška dopolavorovska zveza, so se zaključili pretekli teden. Ob tej priliki je prot. Moggioli v okviru posebne svečanosti govoril o pomenu in rezultatih teh tečajev. Tečaji so bili v glavnem strokovni, mestoma pa so služili tudi politični in nacionalni vzgoji udeležencev. Na njih so predavali o rasnih problemih, protiletalski obrambi, kolonialni higijeni in drugih kolonialnih vprašanjih. Prirejani so bili tudi posebni tečaji za jezike, na prvem mestu za italijansko. Predavanj je bilo o teh predmetih 1375, udeležencev pa 1093. Ispite je uspešno dovršilo 608 udeležencev.

Podržavljene pokrajinske ceste. V smislu posebnega sklepa ministrskega sveta nameravajo podržaviti 2000 km pokrajinskih cest, tako da bo italijanski državno cestno omrežje z novimi gradnjami vredno v prihodnjem razdobju 5 let povečano 27.000 km. V Julijski krajini bo prešlo v breme države 141 km pokrajinskih cest, in sicer 26 km v tržaški, 95 km v istrski in 20 km v goriški pokrajini.

Za tehnično pisarno se išče

uradnica začetnica

z znanjem strojeписа, korespondence, slovenske in po možnosti nemške stenografije. Lastnoročno pisane ponudbe je poslati na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »TEHURAD«.

PREVOZE

premoga, drv, moke, selitve itd. v vseh tudi vagonih kolčnih Vam izvrši točno in po najnižjih cenah s avtomobili ali konjsko vprego prevoznik

A. SEMENIČ

Privoz št. 13, Ljubljana
TELEFON 36-92

Oče je ubil svojo hčer in izvršil samomor

Strašna, nerazumljiva tragedija v hiši uglednega kmeta na Bistrici pri št. Rupertu

Novo mesto, 5. julija

Komaj se je ljudstvo v št. Rupertu malo pomirilo od razburjenja in govoric, ki se nastale po umoru posestnika Jožefa Kneza v vasi Prelesje, za kateri zločin je prejel v torek pred novomeškim okrožnim sodiščem 26-letni Janez Zupan kazno 20 let robije, že je Sentrupercane vznemiril drug, nič manj tragičen dogodek, ki je po svojem bistvu in značaju še bolj žalosten od prvega.

Na Bistrici pri št. Rupertu je izvršil imoviti in ugledni, okrog 50-letni posestnik Anton Tratar, vulgo Voznik, umor in samomor. Tratar je umoril svojo mlado hčerko in si nato sodil sam.

V nedeljo je bila v št. Rupertu gasilska veselica, pri kateri je med drugimi sodelovala tudi njegova 24-letna hčerka Filomena, ki je slovela daleč naokrog kot lepota. Imela je mnogo snubcev in radi so se fantje ozirali za njo. Filomena je na veselici, kjer je točila vino, ostala do polnoči, in se je nato vesela in razigrana vrnila domov, kjer se je napotila v svojo spalnico in legla k počitku. Stari Tratar je pa svojemu 27-letnemu sinu Leopoldu že prejnjani dan naročil, da bo moral v ponedeljek že pred 3. uro odriniti s kosci na košnjo na domačo senožet.

Okrog 3. zjutraj se je sin prebudil in pripravil vse potrebno za košnjo, s seboj je vzel tudi južno. Samo po vino je moral še v klet. Ker je bilo temno, je stopil k očetu po električno svetilko. Ko sta bila za trenutek z očetom sama, je opazil, da je oče nekoliko zbežan, vendar to ni vzbudilo njegove pozornosti. Toda v Tratarju je medtem že dozorela strašna misel, da usmrti svojo hčerko in da tudi sam obratuna z življenjem Čakal je samo na trenutek, da bo v hiši sam s hčerko.

Sin je odšel na košnjo. Sosedom, ki so vedeli, da je odšel na košnjo samo sin in da sta ostala oče in hčerka doma, se je pa čudno zdelo, da zjutraj ob belem dnevu ni bilo iz Tratarjeve hiše nobenega na pregled. Več sosedov je stopilo k oknu Tratarjeve spalnice in z grozo so opazili na podu kri. Dignili so velik krik. Ker pa nihče ni mogel v zaklenjeno hišo, so naglo pohiteli po sina in mu povedali, kaj so videli doma. Tratar je pohitel s sosedi domov. S silo so vdrli v hišo in, ko so vstopili v očetovo spalnico, se jim je nudil strašen prizor: Tratar je ležal na postelji ves v krvi, ki je tudi že močila tla. Imel je prerezan vrat in zapetiji obeh rok. V desnici je držal britev, drugo britev pa je imel v ustih. Ker je bil že mrtev, je sin s sosedi planil v zli slutnji še v spalnico sestre Filomene. Tudi tu se jim je nudil grozen prizor. Filomena je imela vso glavo razbito, dobila je najmanj osem udarcev s sekuro. Kljub strašni poškodbi ji je še vedno slabo utripalo srce. Poklicali so zdravnika dr. Škulja in duhovnika, ki ji je dal poslednje olje. Nesrečna mladenka se pa ni več zavedla. Po prihodu zdravnika, ki je ugotovil smrtnonevarne poškodbe in da je

vsaka pomoč izključena, je Filomena umrla.

Grozni dogodek je vso okolico globoko pretresel in ljudje mnogo razpravljajo o obupnem dejanju starega Tratarja. Kaj je bilo povod temu zločinu, nihče ne ve, in je to skrivnost odnesel stari Tratar s seboj v grob. Pokojni Tratar je slovel kot bogat mož in je bil precej znan. Pred leti mu je umrla žena in kmetoval je s sinom in hčerko ter več posli. Hčerka Filomena ni bila samo bogata nevesta, temveč tudi čedno in prikupno dekle. Ljudje pravijo, da je stari Tratar hčerki in sinu večkrat grozil s smrtjo, ker je živel v fiksnih ideji, da mu strežbo po življenju in da ga hočejo zastrupiti. Mogoče ga je tudi razburilo, ker je prišla Filomena v nedeljo pozno domov.

Po izvršeni sodno-zdravniški obdukciji obeh trupel je bil večeraj pogreb na pokopališču v št. Rupertu ob ogromni udeležbi prebivalstva. Ljudje so bili zelo potrti in mnogi so na glas ihteli.

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH
Ljubljana
Poljanaki nasip 4-6
Pralnica — Svedofikalnica

100

uspehov na en oglaš „JUTRU“

BADEN-BADEN

Zdravilišče v Schwarzwald
proti reumi, gihtu in katarju

INTERNACIONALNE KONJSKE DIRKE

20. — 27. avgusta 1939.

CASINO: Rolette, Trente-et-Quarante, Baccara, Klondyke

Direktni vlaki

Wien—München—Paris

preko Baden-Oos.

Informacije daje: Njemački Saobračajni Ured, Zagreb, Zrinjski trg 18, telefon br. 81-70.

SPORT

Prva letošnja plavalna tekma bo jutri ob 18. v kopališču Ilirije

Vsakoletnega običaja, da v okviru olimpijskega dne naš plavalni prvak pregleda vrste svojih plavalcev in njih pripravljenost za nastopajočo sezono, se letos zaradi neugodnih vremenskih razmer ni bilo mogoče držati. Ilirija bo to tako zamujeno priliko nadoknadila v petek s klubsko plavalno prireditvijo ob 18. uri na svojem plavalnišču.

V nekaj vrstah

Ludvik Starič ni več v nevarnosti

Kakor smo zabeležili tudi v poned. »Jutra« po končanih motociklističnih dirkah za zlato čelado v Zagrebu, se je Hermesov dirkač Ludvik Starič iz Ljubljane pri vožnji v zadnji točki dneva ponesrečil in precej hudo poškodoval, tako da so ga morali prepeljati v bolnišnico. Pozneje so o njegovem zdravstvenem stanju krožile najrazličnejše govorice, večinoma kajpa pesimistične. V bolnišnici so na srečo ugotovili, da poškodbe niso bile preveč nevarne. Stariča so predvčerajšnjim operirali in zdaj ni več nevarnosti zanj. Ima zlomljeno ključno kost in odrgnine na levi nogi in po hrbtu, medtem ko notranjih poškodb ni utrpel. Kakor pravijo, bo v kratkem lahko zapustil kliniko v Draškovičevi ulici, kjer se zdravi, ter v nedeljo že lahko gledal drugi del dirk za zlato čelado, ki bodo z istimi udeleženci na dirkališču Miramare.

JNS in HSS v zagrebški kavarni

Te dni je potoval mimo Zagreba v Pariz na kongres Fife predsednik JNS dr. Andrejevič ter porabil to priložnost, da se je za hip ustavil v eni zagrebških kavarn, kamor je prišel na razgovor tudi predsednik HSS dr. Kraljevič. Kaj sta govorila oba gospoda, novinarji niso mogli izvedeti, ker sta se baje predvsem obvezala, da o teh pogajanjih vsaj do 11. t. m. ne bosta dala nobenih informacij. Pravijo pa, da se razgovori niso končali z zadovoljivim rezultatom. Glavna težava za dosednjo sporazuma je menda ta, ker zahteva JNS, da se morajo bivši ligaziški klubni člani, Hajduk in Hašk brezplačno vrniti v ligaško tekmovalstvo, HSS pa vztraja na tem, da bo igrala svoje tekme v hrvatski ligi po že določenem in izrebanem razporedu. V splošnem pa se predstavniki obeh nogometnih taborov niso razšli dokončno, temveč se misli dr. Andrejevič tudi na povratku iz Pariza malo odpočiti v eni izmed zagrebških kavarn. Morda bodo takrat smeli ugotoviti daleč prisluskovati tudi novinarji...

Kdo bo atletski državni prvak?

Beograjsko »Vreme« objavlja naslednjo vest iz Zagreba:

»...Dosedanji neslužbeni rezultat (sc. tekmovalstvo za državno prvenstvo po klubih, ki je bilo preteklo nedeljo po vsej državi) in vrstni red klubov je naslednji:

1. Concordia (Zagreb), 2. Jugoslavija (Beograd), 3. Primorje (Ljubljana), 4. Železničar (Maribor), 5. Ilirija (Ljubljana), 6. Rapid (Maribor), 7. Hašk (Zagreb), 8. Marathon (Zagreb), 9. SK Celje (Celje), 10. Žašk (Zagreb).

Po vsem tem se zdi, da se bosta v finalu sestala Concordia iz Zagreba in Jugoslavija iz Beograda v borbi za prvo me-

Nastopilo bo vse članstvo sekcije v vseh disciplinah plavanja. Poseben interes vladja za nastop vrhunskega plavalca Fritschja, ki bo po enoletnem odmoru tokrat spet prvič startal.

Vodstvo sekcije je za to tekmo določilo najnižjo vstopnino: po din 2 in 4. Spored tekmovalstva bomo objavili jutri.

sto. Finale bi moral biti v prvih dnevih avgusta, kje pa bo — ali v Zagrebu ali Beogradu — o tem bo odločil žreb. Morebiti se bo tudi zgodilo, da bo na drugo mesto prišlo Primorje iz Ljubljane, ker je razlika v točkah med Jugoslavijo in Primorjem prav majhna ter bodo šele računski strokovnjakov ugotovili, kdo je prav za prav drugi.

Prihodnjo nedeljo bodo startali v Budimpešti naši veslači, in sicer v revanži za gostovanje madžarskih veslačev na mednarodni veslaški tekmi pretekli nedelje v Beogradu. Naše državne barve bosta tamkaj zastopala dva hrvatska kluba, in sicer v dvojki brez krmarja in štiri brez krmarja Gusar iz Zagreba, v štiri s krmarjem in v osmercu pa HVK iz Splita.

Revanžna nogometna tekma Hrvatska: Dalmacija za ono, ki so jo preteklo nedeljo »Dalmatinci« izgubili z 1:7 v Zagrebu, bo že to nedeljo v Splitu. Zagrebška postava bo menda ostala nespremenjena, Dalmacija pa bo poskusila srečo z nekaterimi novimi močmi. Zagrebški Hašk se pripravlja na dve turnirji, in sicer najprej v Rumunijo, v drugi polovici avgusta pa v severno Francijo.

Dokončni rezultat v dvoboju med Avstralijo in Mehiko v teniški tekmi za Davisov pokal v severoameriškem pasu je 5:0 za Avstralijo.

Najhitrejša pot na Finsko

Leto dni (ali natanko leto in 14 dni) je še do pričetka prihodnje olimpiade na Finskem, toda sem in tja si bo morda kdorkoli izmed onih, ki misli to priložnost izrabiti za obisk čudežne dežele tisoč jezer, vsaj bežno zamisliti možnost, kako se po najkrajši poti pride tjakaj na visoki sever.

Iz Jugoslavije je najhitrejša potovanje na Finsko s letalom preko Berlina ali Varšave do Stockholma ali Tallina. Ta varianta je zelo lepa in mikavna, ima pa to slabo stran, da je precej zasoljena in bo prišla v poštev le za one, pri katerih ti sočaki ne igrajo vloge. Velika večina obiskovalcev prihodnje olimpiade se bo morala seveda sprijazniti z vožnjo po železnici.

Iz Beograda in južnih krajev bo najbolj prikladna pot preko Budimpešte in Bohumina do Berlina, od tod pa preko Sassenitz in Trelleborga do Stockholma, natančno 46 ur in pol vožnje.

Iz Zagreba in Ljubljane je bolj prikladna smer preko Monakova do Berlina, od tod dalje pa spet preko Sassenitz in Trelleborga do Stockholma, katera traja vsega 15 minut manj kakor ona iz Beograda.

Iz Stockholma se potuje dalje do Helsinkov s parnikom, ki ima neposredno zvezo vsak dan po 20 urah vožnje. (Vožnja za to vožnjo stane v I. razredu 400, v II. pa 350 din.) Važno je vedeti,

L. WINDER:

Gospod iz Konopišta

Roman o Francu Ferdinandu

(Avtoriziran prevod)

»Kaj je vašemu prestolonasledniku? Ali je bolan?« so nemški gospodje vpraševali barona Conrada. »Nikakor ne«, je odgovorjal. »Visoki gospod je le nekoliko slabe volje, ker te slovesnosti po njegovem mnenju premalo poudarjajo delež Avstrije pri Napoleonovem porazu.« Nemški gospodje so se muzali. Avstrijski so se jim zdeli ničemurni in smešni. Conrad si je pa mislil: »Boli je, da nas imajo za ničemurne in smešne, kakor za prismojene in nerazsodne. Če bi Prusi vedeli, kako težko je delati s prestolonaslednikom, jih ne bi več mikalo, da nam ostanejo zavezniki.«

Viljem II., ki mu je prišlo do ušes, da Franc Ferdinand v Lipskem ni zadovoljen s stoletnico, je odvedel zlovoljnega v stran in mu rekel: »Ljubi Franc, te slovesnosti so mi prav tako zoprne kakor tebi! Vsaka spominska slavnost mora biti nujno lažniva, ker ljudstvo drugače ne bi razumelo pomena velikih dogodkov. Seveda bi morali danes pred vsem slaviti nekega Avstrijca: vašega velikega državnika Metternicha. A ljudstvo rajši slavi zmagovite vojskovodje. Nu, nama je vse eno, kaj?« — »Meni se Metternich ne zdi velik državnik«, je hladno odvrnil Franc Ferdinand. Viljem se je začudil: »Ne? Zanimivo! Zakaj prav za prav ne?«

111

Franc Ferdinand je skomignil z ramen.

Ko se je vrnil na Dunaj, je pripovedoval generalu Marguttiju o tem razgovoru s Viljemom in dejal: »Težko mi je bilo reči cesarju, da imam Metternicha za omejenega človeka. Cesar Franc in Metternich sta oba storila usodne napake. Francevo obzorje je bilo zaplankano, in Metternich ni bil nič pametnejši od njega. Habsburg in Napoleon bi bila lahko skupaj ovrla vzpon Prusije. Cesar Franc je leta 1806. prezl svetovno-zgodovinsko nalogo Avstrije, hkratu je pa razbil nemško enotnost; da on ni odložil nemških cesarske časti, ne bi bilo kasneje nikoli prišlo do Bismarckove malonemške rešitve. Pruska sebičnost je odžagala vejo, na kateri smo sedeli, a Hohenzollerncem ta sebičnost ne bo prinesla sreče. Smotni, načrtni nemški duh s svojo neutrudljivo, občudovanja vredno vztrajnostjo bi bil poklican za največje stvari; toda pruska imperialistična misel ga peha na nevarna pota. Zmaga Prusije je bila nesreča, ker je presekala federalistični razvoj. Federativno načelo, ki bi bilo pod habsburškim gospostvom postalo načelo Nemčije, bi se bilo samo po sebi preneslo na Avstrijo; tako bi bila postala Avstrija krepka in močna.«

Margutti se ni upal izreči vprašanja, ki so si ga zadajali vsi prestolonaslednikovi tovariši iz mladosti: »Kaj je še ostalo od njegovih načrtov s federalizacijo?« Franc Ferdinand, truden od dolgega čakanja, že nekaj let ni več omenjal svojih nekdanjih namer. Že nekaj let se ni bil nikomur več odprl pogled v načrte mrkega, starajočega se moža, ki je hitro preklinjal uhajajoči čas.

Po lipških slovesnostih se je odpeljal z Zofijo v Windsor. Nemški kralj je bil prestolonasledniško dvojico uradno povabil na lov. Angleški kralj je

avstrijska gosta ljubeznivo sprejel, kraljica pa je ostala proti vojvodinji Hohenberski nepristopna. Častihlepnic je spet doživela razočaranje, ki ji tudi v Berlinu ni bilo prihranjeno. Kmalu nato sta Franc Ferdinand in Zofija obiskala nekega poljskega aristokrata, kneza Potockega. Med gosti je bila tudi vnukinja Franca Jožefa, hči cesarjeviča Rudolfa, Elizabeta kneginja Windischgrätz. Zofija je stopila h kneginji in jo ogovorila: Cesarjeva vnukinja ji je dala posmehljiv odgovor in rekla čez nekaj minut gostiteljema, tako glasno, da so vsi navzoči slišali: »Pomislite — 'cerclé' se je šla z menoj!«

Klavrno je Franc Ferdinand obhajal v Belvederu svoj petdeseti rojstni dan. Nihče ni slavil tega dne. Zofija in otroci so se komaj upali čestitati pobitemu možu. »Petdeset let!« je rekel, ko ga je Zofija objela. »Kaj more zdaj še priti? Saj je vse prepozno!« Po rojstnem dnevu se je odpeljal v Konopište, da bi ubežal mrzkemu Dunaju. Po prihodu na češki grad, ki mu je bil postal domacija, mu je obviselo oko na dragocenih burgundskih gobelinah iz zapuščine Estov, ki jih je že nekaj desetletij tako dobro poznal, da se zdavnaj ni več zmenil zanje. Mahoma je vzkliznil: »Zof! Ali vidiš, kaj predstavljajo ti gobelini? Prizore iz Dona Quijota! Izginiti morajo!« — »Ti lepi gobelini!« se je zavzela Zofija. Ujela je njegovo srditi pogled in zajecjala: »Nikoli me še ni zbolelo v oči, kaj prav za prav predstavljajo.« — »Nočem jih več videti!« je kričnil. Poklical je upravnega ravnatelja, ter mu ukazal, naj dá gobeline odstraniti. »Kaj naj storim z njimi?« je vprašal upravni ravnatelj. »Sežgite jih!« je zaklical Franc Ferdinand. Upravni ravnatelj se ni upal ugovarjati in se je z globokimi prikloni umaknil.

1914

Petdesetletni Franc Ferdinand, zajeten, širokopleč mož s širokim naredniškim obrazom, ščetkasto štrlečimi lasmi, košatimi naredniškimi brki, nizkim čelom, močnim prsnim košem in robatim naredniškim glasom, je bil bolj zapuščen kakor v svojih mladih letih, ki sta jih zastrupljali bolezen in samota. Ljudje so se bali njegove nagle jeze in se ga ogibali. Zofija ga je božala po komolcu, kadar je jel togotnež neobzdrano rjoveti, in to dobrodejno božanje komolca ga je pomirjalo. Toda z žalostjo je opazala, da se čedalje globlje pogreza v ljudomrznost, iz katere ga je bila rešila pred poroko. Vrh tega je postajal spet nezaupljiv do svojega telesa. Krepki mož, ki je bil že šestnajst let zdrav, se je začel bati, da se bolezni vrata in hoče dopolniti njegovo nesrečo. Padal je v potrtost. Poklical je dr. Eisenmengerja, svojega nekdanjega telesnega zdravnika, ki je bil odzdravil Franca Ferdinanda pljučne jetike dal se mu je preiskati in ga vprašal, razvnan od smrtnega strahu, ali ne bi bilo mogoče, da bi se bolezen na pljučih vrnila.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in ženske se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Letovišče

Koprivna

Obiščite Sv. Jakoba starejšega, ki leži v osrčju Pece, Raduše in Oševce 1075 m visoko in ki je najlepša točka nad Mežsko dolino. Prihod: Ljubljana, Solčava ali Maribor - Cerna. Z veseljem Vas bo sprejela Lenka Klemenčič v Koprivni p. Cerna pri Prevaljah. 16516-38

Službo dobi

Pozor! Osebam dobrega nastopa se nudi prilika dobrega služba za bišeno prodajo manufaktur. Kolekcija 3 kg. Javite se takoj na ogl. odd. Jutra pod šifro »Dobro zaslužke«. 16515-1

Postrežnico

za vse, pošteno, sprejem. Gledališka ulica 1. nadst. desno. 16526-1

Mlinarja

samostojnega na valjčni mlin in blazno sprejme takoj Popovič, Krže na Gorinskem. 16527-1

Kuharja ali

kuharico spretnega, večje, izčeno za takoj. Avtomatični bufet Taj - Dam. 16540-1

Fotografski

pomočnik(ca) dober, 1 retušer, 1 leikist, dobe takoj mesto. Foto Japelj, Maribor. 16554-1

Stalno službo dobe

v veliki restavraciji: samostojna kuharica ali kuhar, pomožna kuharica, natakar, jelonoša, pomivalca. Ponudbe pošliti z navedbo: doseganje službe na naslov: Hotel »Novi svet«, Maribor Jurčičeva 7. 16497-1

G. T. Rotman:

S Pegazom — okrog sveta

88

Z orodjem, ki so ga imeli s seboj, so zdaj hitro zakrpal »Pegazu« poškodovani nos. Treba ga je bilo le napolniti s plinom, kajti drugače se ni mogel vzdigniti. Gospoda Vrtačnik in Jodelberger sta torej zadela zrakoplov, ki je bil le še do polovice napolnjen s plinom in zaradi tega kaj lahak, na ramena ter ga zanesla do bližnje ulične svetilke.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vaj v Ljubljani.

Pisalo mizo

originalno ameriško, — prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16512-4

Parkete

in parketne odpadke ugodno prodaja Ivan Šiška, tovarna parketov, Ljubljana, Metelkova ul. 4. Telefon 22-44. 16484-6

Rakete

topične in vse druge piro tehnične izdelke dobite v železnici Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska 1. 16533-6

Pohištvo

Hrastovo jedilnico kompletno, dobro ohranjeno, radi pomanjkanja prostora, ugodno prodam. Trgovina Martinc, Tyrševa cesta 17. 16533-12

Spalnico

zelo lepo in dobro ohranjeno, z žimnicami, prodaja ABC, Ljubljana, Medvedova cesta 8 (poleg kolodvorov Šiška). 16531-12

Pohištvo

novi in že rabljeni, ki ga želite prodati ali samo dati v shrambo, sprejemimo v posebni oddelki v komisiji. Prodajamo po zelo ugodnih pogojih. Kupcev je v tem oddelku vedno dovolj za dobro ohranjeno pohištvo. Vse reklame preskrbimo sami. Sporocite nam na dopisnici ali ustno. Prevzem pohištva preskrbimo sami. Ivan Mathian, Ljubljana Tyrševa 12. 17-12

Auto, moto

Za opeko ali les zamenjam avto izredno lep 5 sedenčnik Steyr tipa 430, 6 cyl. cabriolet, oblažen z rdečim usnjem. Ogled in informacije pri I. M. Kenda, ADLER servise, Kersnikova ulica (za Slamičev). 16562-10

Pouk

Institut Anderl Rogge, Graz Lessingstrasse 19, opozarja na polne tečaje iz nemščine za izoemce. Prospekt in informacije se dobi pri Putniku, Tyrševa 11 v Ljubljani. 16503-4

Potniki

Zastopnika mladeža in agilenega za prodajo elektromotorjev, žarnic, elektromateriala in radio aparatov, sprejemam. Pogoj je poznanje elektrotehnične stroke. Plača se fiksum in provizija. Pismene ponudbe z navedbo izobrazbe in prakse na področju Jutra v Celju pod značko »Agilen potnik«. 16539-5

Dragocenost

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah **ČERNE - juvelir, Ljubljana, WOLFOVA**

Glasbila

Klavir dobro ohranjen, ugodno prodaja: ABC, Ljubljana, Medvedova c. 8, poleg kolodvorov Šiška. 16549-26

Prodaj

Kompletne avtokolesa ter vozove razne velikosti s pnevmatik, prodaja: A. Kaučič, meh. delavnica, Tržaška cesta 54. 16560-6

Še tako vroče solnce ne bo vzelo barve Vaši obleki,

ako si izberete iz krasnih pisanih barv **tobralke, satena ali svile** ki so ravnokar došle pri tvrdki

F. I. Goričar,

Ljubljana, Sv. Petra cesta

Otomane SEVER — Marijin trg 2

Modroce vrhnje pod Din 180, spodnje 260, dobre posteljne odeje od Din 135 dalje. Prepričajte se sami!

Hranilne knjižice

Poljanske kmečke posojilnice in hranilnice, kupim. Dopolni se pošliti na ogl. odd. Jutra pod šifro »Knjižice«. 16430-16

Lokali

Lokal v katerem se nahaja že čez 10 let mesnica, oddam avgusta na Krakovski nasipu 10. Pojasnila pri gospod. darju. 16534-19

Trgovske lokale

takoj oddam na Tyrševi cesti 47b. Vse informacije daje vsak čas hišnik istotam 16423-19

Posest

Gozdna parcela v Sv. Juriju. 5 jehov, nasajenih 30.000 smrek, krasna lega naprodaj. Cena din 10.000. Kirbiš, Celje. 16556-20

Hiša v Košnici Celje

2 sobi, kuhinja, hlev in klet, naprodaj. Cena din 40.000. Naprodaj tudi posamezne parcele. Kirbiš, Celje. 16555-20

Planinska hiša

v bližini Celja, 2 sobi in kuhinja, nova, 5 oravov lepega mlačnega gozda, zdrava, solnčna lega, naprodaj. Cena din 16.000. Kirbiš, Celje. 16557-20

Večje število parcel

kompleksov, parcel, gozdov, trgovskih in stanovanjskih, hiš in vil ima naprodaj razborno strokov, izobražen posredovalec:

Kunaver Ludvik

Cesta 29. oktobra 6. Telefon 37-33. Pooblaščen predstaviti in soditi ceniti na nasvete brezplačno na razpolago. 125-36

Stanovanja

2-sobno stanovanje s pritlikalnim, izčeno mirna družina za 1. avgust. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Avgust 1939«. 16561-21a

Dvosob. stanovanje

ali sobo kabinet, izčeno za 2 osebi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »600—700«. 16521-21a

Soba odda

lepo premljeno, s posebnim vzhodom, oddam. Šmartinska cesta 10. 16544-23

Sobe išče

Prazno sobo s številnim izčeno mirna stranka. Ponudbe pod šifro »Točna plačnica« na ogl. odd. Jutra. 16509-23a

Za 2 dijaka

izčeno stanovanje z zajutkom za Bežigradom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dva dijaka«. 16543-23a

Izgubljeno

Damsko ročno torbico sem zgubila 4. t. m. ob pol 6. iz Šiške do Okrožnega urada. Najdi jo dobi lep nagrad. Horvat, Poljanska cesta 69. 16541-28

Polepsšala se je v enem tednu

GUBE SO IZGINILE MEHKA GLADKA KOŽA — DIVNA POLT

Gospodična Drouet je preizkusila tako presenetljivo izpremembo svoje zunanosti v 8 dneh. Čitajte spodaj njeno lastno pismo, v katerem je točno pojasnjeno, kako je to dosegla in kako lahko to doseže tudi vsaka druga žena.

»Komaj lahko sama sebi verjamem«, piše sčena Drouet, »ko gledam svoje fotografije, stare 8 in 10 dni. Imela sem brzdne in gube na čelu ter okrog oči in ust. Polt je bila vela in blela. Danes me vse prijateljice občudujejo ter zavidajo zaradi gladke čiste kože, na kateri ni niti ene gube. Vsem povem, naj vporabljajo hrano za kožo Tokalon — rožnato za noč, belo pa za dan. Nekateri so se mi posmehovali, ker niso same poizkusile, zdaj so pa prav tako navdušene kakor jaz.«

Rožnata hrana za kožo Tokalon vsebuje BIOCCEL, presenetljivo vitalni element mladosti, ki ga odkril znameniti dunajski vseučiliški profesor. Vporabljajte rožnato hrano Tokalon za noč. Ona hrani in olepšava kožo med Vašim spanjem. Koža postane čvrsta in re-

šena gub. Čez dan vporabljajte belo kremo Tokalon, ki napravi kožo svežo in jasno, razkroji zajedalce in roži razširjene znojnice.

ZAJAMČENA VRNITEV DENARJA.

Vsaka žena, ki se posveti tej enostavni negi treh minut dnevno, lahko dobi gladko deklško kožo ter svežo, krasno polt. Rezultat so v tisočih primerih bili tako presenetljivi, da lahko damo to brezpogojno jamstvo vrnitve denarja. Nabavite si še danes po eno tubo obeh krem Tokalon za hrano kože. Vporabljajte jih 10 dni po navodilu. Če niste navdušeni od sijajnega, uspešnega rezultata, vrnite nam kremo, čeprav ste že polovico porabili, in mi Vam v celoti nasodnadimo Vaš izdatek.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

F

Umrla je najina edinka

Vida Vrtovec

prof. Mestne ženske realne gimnazije

Pogreb bo dne 7. julija ob 17. z Vidovdanske ceste št. 9, Zavetišče sv. Jožefa, na pokopališču k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, 5. julija 1939.

Josip in Olga Vrtovec